

SISÄLLYS

Bengt Loman

Siirtolaiset ja kieli

Peija Ilpola

Siirtolaisten englannin kielen opetus
ja suomalaisten lasten koulumenestys
Australiassa

Eva Hamberg

The Swedish Commission on Immi-
gration Research (EIFO)

Kari Piitulainen

Suomenkielisiä radiolähetyksiä uudella
mantereella

TIEDOTUKSIA

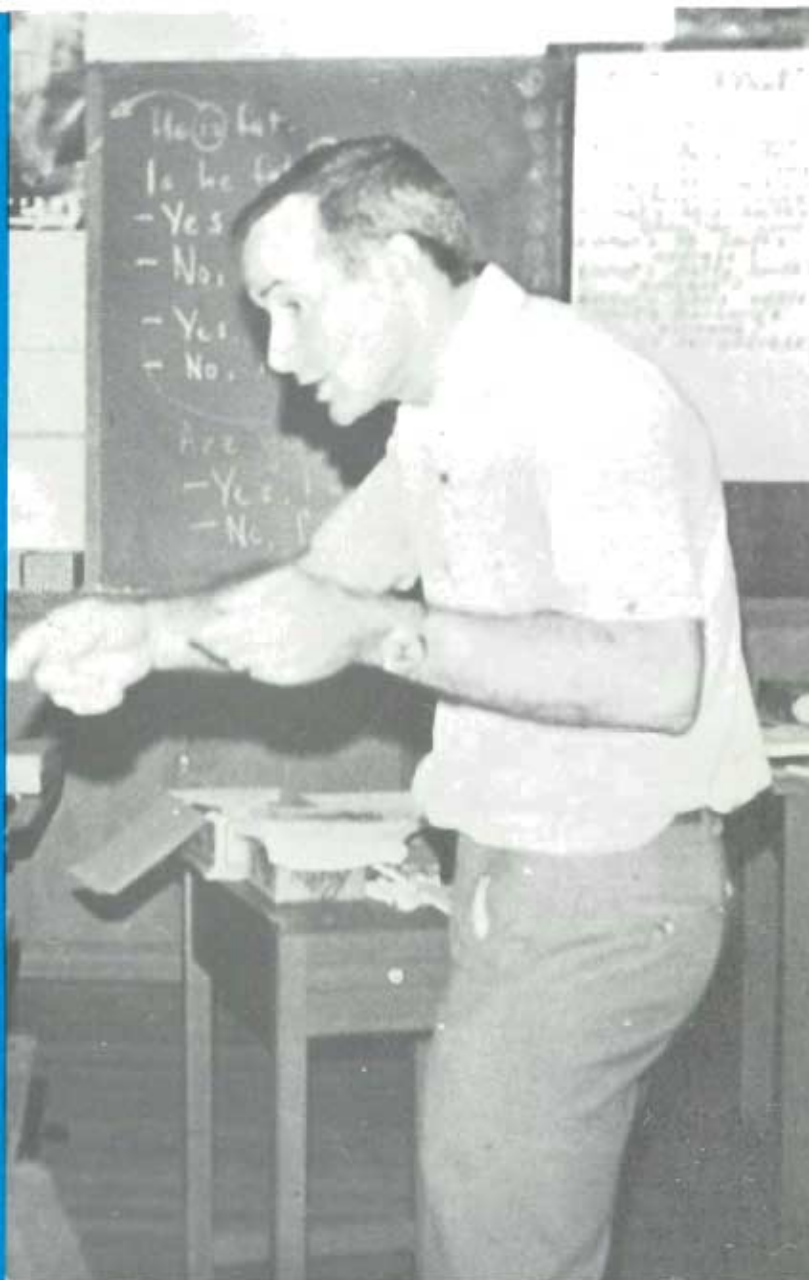
Maassamuuttoprojektin seminaari

3.3. 1978 Turussa

Suomen Ruotsin siirtolaisuuden semi-
naari 4.-5.5. 1978 Turussa

Väestökongressi 28.8. - 1.9. 1978
Helsingissä

KIRJALLISUUS

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1978

1

SIIRTOLAISUUS – MIGRATION

5. vuosikerta

Siirtolaisuusinstituutti - Migrationsinstitutet

Päätoimittaja

Editor Olavi Koivukangas

Toimitussiht. Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta:

Editorial committee:

Prof. Vilho Niitemaa, Turun yliopisto

Prof. Sune Jungar, Åbo Akademi

Prof. Terho Pulkkinen, Turun yliopisto

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa

Tilaushinta on 12 mk/vuosi tai 15 Rkr,
irtonumero 3 mk.

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 12 mk

Postisiirtotilille TU 495 90 - 3.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

MIGRATIONSINSTITUTET

Kasarmialue, rak. 46

20500 Turku 50

puh. 921 - 17 536

Henkilökunta:

Olavi Koivukangas, Ph.D., johtaja

HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistos sihteeri

Yo.merk. Seija Albrecht, toimistoapulainen

Ekonomi Ritva Vehniäinen, kirjanpitäjä

VTK Juhani Salmela-Mattila, projekt.siht.

Dipl. kielenkäänt. Pirkko Hiipakka

VTM Arja Munter

VTM Simo Toivonen

VTK Juhani Salmela-Mattila

Valokuvaaja Kari Lehtinen

Valtuuskunnan pj.

Prof. Jorma Pohjanpalo

Hallituksen pj.

Prof. Vilho Niitemaa

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS 1978

Toim.joht. Tauri Aaltio

Toim.pääll. Anders Huldén

Prof. Lars Huldén

Prof. Sune Jungar

Vt.neuv.virkamies Juhani

Lönnroth

Ap.os.pääll. Pirkko Mela

Varatuomari Jukka Mikkola

Prof. Vilho Niitemaa

Tutk.lait.joht. Aimo Pulkkinen

Suomi-Seura r.y.

Ulkoasiainministeriö

Helsingin yliopisto

Åbo Akademi

Työvoimaministeriö

Opetusministeriö

Turun kaupunki

Turun yliopisto

Väestöliitto

---

*Cover: Mr. Philip Winter, Mount Isa
Australia, teaching simultaneously two levels,
three generations, and a number of nationalities. Photo Peija Ilpola.*

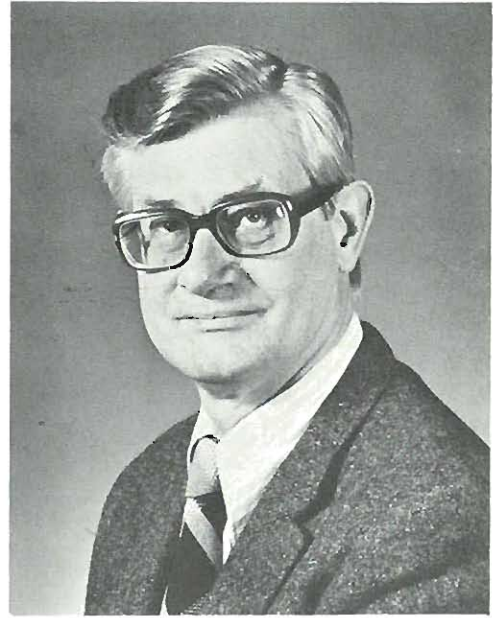
TYPOPRESS OY
1978 Turku

Siirtolaiset ja kieli

Artikkeli perustuu esitelmään, joka pidettiin Uppsalan yliopiston Humanistisen tiedekunnan Uppsalan yliopiston 500-vuotisjuhlan johdosta järjestämässä symposiumissa kesäkuussa 1977.

Aihetta "Siirtolaiset ja kieli" ei voida ilman joitakin tulkinnanvaraisuuksia liittää pääaiheeseen "The rise of modern society in Scandinavia". Siirtolaisuus varsin myöhään tapahtuneena ilmiönä on tuskin ehtinyt vaikuttaa nykyaikaisen Skandinavian syntyyn. Sen sijaan vaikutukset tulevat näky-mään uudenaikaisessa Skandinaviassa, jossa on monia yhtäläisyyksiä muiden Länsi-Euroopan maiden kanssa eikä vähiten kysymyksessä nykyisestä siirtolaisuudesta ja sen seurauksista. Tällä hetkellä länsi-eurooppalaisissa maissa on noin 15 miljoonaa siirtolaista ja voidaan arvioida, että tämä Euroopassa tapahtuva siirtolaisuus jatkuu kauaksi tulevaisuuteen. Nykyisellään siirtolaisuus on jossain määrin pysähtyksissä, mutta ennusteet osoittavat, että 1980-luvulla alkaa uusi siirtolaisuusaalto etenkin Turkista ja Pohjois-Afrikasta.

Juuri ilmestyneessä kirjassa siirtolaislapsista ja koulusta (Mohamed Chaib ja Jonas Widgren) on esitetty arvio, että vuonna 2000 kolmasosa Länsi-Euroopan nuoresta väestöstä on nykyisten siirtolaisten jälkeläisiä. Euroopalle tärkeä kysymys on,

kuinka nämä lapset koulutetaan ja kuinka he löytävät paikkansa yhteiskunnassa. Ei ole liioittelua sanoa siirtolaisten koulutusongelmaa "Euroopan avainkysymykseksi". Pelottavia näköaloja avautuu jo senkin seikan vuoksi, että Länsi-Euroopassa nykyisin noin 20 ä 30 % oppivelvollisuusiässä olevista siirtolaislapsista eivät näytä lainkaan käyvän koulua tai käyvät ainoastaan epäsäännöllisesti ja tämä johtuu useista eri syistä.

Kun on kyseessä siirtolaisten kielellinen opetus, voidaan valita kolmesta vaihtoehdosta — kaikkia vaihtoehtoja on sovellettu ja tutkittu eri maissa olevien siirtolaisvähemmistöjen kohdalla:

1. Siirtolaislasten koulukieleksi tulee enemmistön kieli, jolloin lapsille opetetaan tätä kieltä ja myös opetus tapahtuu tällä kielellä.
2. Siirtolaisten opetus yritetään järjestää siirtolaisten äidinkielellä, jolloin uuden maan kieltä opetetaan ainoana vieraana kielenä.
3. Yritetään luoda kaksikielisiä kouluja, joissa opetus tapahtuu rinnakkaisesti äidinkielellä ja vieraalla kielellä.

Yleinen kunnioitus ja vähemmistöryhmien etnisten erityispiirteiden huomioonottaminen ovat eräitä perusteluja sille, että siirtolaislasten tulee saada opetusta äidinkieltään ja äidinkielessään, mutta myös tarkemmin määriteltyjä argumentteja esitetään. Huomautetaan, että siirtolaisille ja erityisesti siirtolaislapsille äidinkieli on usein vain kotona käytetty puhekieli, jota opetuksen avulla täytyy kehittää. Tällainen opetus takaa siirtolaislapsen äidinkielen taidon jatkuvan kehityksen ja varmistaa, että lapsi säilyttää kielellisen yhteyden alkuperäänsä – sekä perheeseensä että kotimaahansa. Takaisinmuuttoa helpotetaan. Jos siirtolainen jää pysyvästi, Ruotsi saa tällä tavoin lisää arvokasta kielitaitoa, joka muutoin olisi huomattavan paljon kalliimmin saatavissa.

Ensisijaisina perusteluina sille, että eri aineissa tapahtuva kouluopetus tulisi antaa äidinkiellellä, esitetään joitakin käytännön syitä:

Siirtolaislapsen on helpompi käyttää hyväkseen opetusta, kun se annetaan kielellä, jota he ymmärtävät.

Äidinkiellellä annettu opetus luo paremmat edellytykset sopeutua kouluympäristöön – edistymisen luo turvallisuutta ja antaa itseluottamusta.

Hyväksymällä lapsen äidinkieli erääksi koulukieleksi turvataan samalla sen asema uudessa ympäristössä.

Äidinkielineen opetus lisää myös mahdollisuuksia saada vanhemmat lähemmäksi kouluympäristöä.

Mutta äidinkielen tuominen opetukseen vaikuttaa myös ruotsalaisen asemaan siirtolaisopetuksessa.

Tärkeää osaa, punnittaessa ruotsin kielellä annettavaa opetusta ja kunkin lapsen äidinkiellellä tapahtuvaa opetusta, näyttölee luku- ja kirjoitustaidon alkeiden oppimisen huomioonottaminen.

Kyseenalaisempaa on jatkaa perusteluja väittämällä jyrkästi, että ”edellytykset oppia ruotsia ja muita vieraita kieliä ovat suorassa riippuvuussuhteessa siirtolaislapsen kykyyn hallita omaa äidinkieltään”.

Tällainen ajatus on helposti käsitettävissä, mutta epätietoisuutta on seuraavissa asioissa.

Ydinkysymys on tietysti: milloin katsotaan siirtolaislapsen saavuttaneen niin ”hyvän äidinkielen hallinnan”, että voidaan todella aloittaa aktiivinen opetus ruotsin kielellä? On siis määriteltävä jonkinlainen valmiuskynnys – ei vuosikursseina.

Välivaihetta on kuvattu monella eri tavalla, tässä luokiteltuna A–D.

A puhuu, että ainoastaan luku- ja kirjoitustaidon alkeiden oppiminen äidinkiellellä on tarpeellista. Tämä ei siis sulje pois mahdollisuutta opettaa rinnakkain vierasta kieltä suullisesti.

B painottaa: ”Lapsella täytyy olla paremmat mahdollisuudet kehittää ensimmäistä kieltään, kotikieltään. Vasta sen jälkeen tulee aloittaa aktiivinen opetus vieraan maan kielellä”.

C on oikeastaan B:n tarkempi määrittely. Siinä korostetaan erityisesti rakenteellisia ja tyylillisiä eroja toisaalta spontaanin ja epävirallisen puhekielen ja toisaalta normeihin sidotun kirjoitetun kielen välillä. Vasta sen jälkeen kun lapsi hallitsee kirjakielen äidinkiellellään, voidaan ajatella opetuksen aloittamista vieraalla kielellä.

D puolestaan liittyy C:hen. Siinä korostetaan, että lapsen äidinkielen taito, kirjakielen avulla – täytyy kehittyä ”riittäväälle abstraktiotasolle”, ennen kuin onnistuneesti omaksutaan koulun uusi kieli.

Malli ”ensin K1, sitten K2, jolla tällä hetkellä näyttää olevan voimakas kannatus ruotsalaisessa siirtolaiskeskustelussa ja politiikassa, näyttää olevan epäselvästi määritelty ja perusteltu parissa tärkeässä kohdassa.

Ensinnäkin, tuskin on voitu yksiselitteisesti määritellä, milloin voidaan olettaa lapsen saavuttaneen äidinkielen kehityksessä sen asteen, jolloin aktiivinen opetus uudella kielellä voi alkaa.

Toisaalta, perustelu "abstraktiotasosta" on epäselvä, varsinkin jos se kytketään Piaget'n kehitysteoriaan. Näyttää siltä kuin oletetaisiin abstraktisen ajattelun edellyttävän erityistä abstraktista kieltä. Itse asiassa voimme luonnollisesti hyvinkin suuressa määrässä suorittaa ns. abstraktista ajattelutyötä käyttämällä rajoitettua, jokapäiväistä sanavarastoa ja lauseiden perusrakenteita. Nykyaikainen kielitiede ei myöskään näe mitään ilmeistä eroa "konkreettisen" ja "abstraktisen" kielen välillä. Lähinnä se on asteero, sikäli että kaikki kielenkäyttö pohjimmiltaan perustuu eräänlaiseen abstraktiokykyyn.

Lopultakin, eikö ole aivan yksinkertaisesti ajateltava myös sitä seikkaa, että siirtolaislapsi tosiasiallisesti elää kaksikielistä olemassaoloa. Eräs tärkeä osa sitä maailmaa, jonka lapsi havaitsee ja rakentaa kielen avulla on — kaksikielisyys. Vanhempien kieli, äidinkieli ei voi antaa heille sitä yhtä ja ainoaa avainta tähän maailmaan. Kuinka vanhemmat voisivatkaan omalla kielellään näyttää heille tietä ympäröivään ruotsalaislasten kulttuuriin? Selittää, mitä ruotsalaislapset leikkivät? mistä he puhuvat? Pääsy tähän lasten maailmaan voi tapahtua ainoastaan ruotsalaislasten omalla kielellä. Ilman tätä taitoa siirtolaislapsi on vaarassa joutua ei toivottuun sosiaalisesti eristyneeseen asemaan. Eikö päinvastoin olisi tärkeää, ei ainoastaan heille vaan myös ruotsalaisille lapsille, antaa luonnollinen käsitys kaksikielisydestä.

Suomalainen sosiologi ja psykologi Pertti Toukomaan julkaisi Olofströmissä 1971-72 tekemiensä tutkimusten tulokset ja sai aikaan hälyä varoittamalla liian optimistisista siirtolaisten kielellisten kykyjen arvioinnista. Hän väitti mm. seuraavaa eräässä 6. huh-

tikuuta 1972 Huvudstadsbladetille antamassaan haastattelussa: "Aikaisemmin on uskottu, että lapset oppivat nopeasti ruotsia, jos he ovat muuttaneet esikouluikässä tai ennen alakouluikää. Tosiasia on, että he hankkivat vain erittäin pintapuolisen arki kielen taidon. He eivät ymmärrä sanojen syvempää merkitystä eivätkä sanoja, jotka eivät kuulu arkipäiväisimpiin".

Toukomaan ajatukset ovat saaneet laajaa kannatusta ja niitä on ahkerasti siteerattu ja referoitu ruotsalaisissa tutkimuksissa siirtolaislasten kieli- ja koulutilanteesta. Hänen johtopäätöksensä on esitetty seuraavalla tavalla mm. Invandrarutredningens -sarjassa: "Toukomaan mukaan voidaan olettaa, että neljävuotiaana Ruotsiin muuttaneelta koululaiselta menee 4-5 vuotta, ennen kuin hän on auttavasti omaksunut sanojen sisällön merkityksen, kun taas oppilaalta, joka on muuttanut 10-vuotiaana menee vain pari vuotta. Jälkimmäisessä tapauksessa oppilaan äidinkielen taito on kehittynyt suhteellisen korkealle abstraktiotasolle, ennen kuin toisen kielen oppiminen alkaa" (SOU 1974:69, s. 242).

Tämän vuoksi on mielenkiintoista tarkastella millaisiin empiriisiin tutkimuksiin nämä lausunnot perustuvat.

Toukomaan tutkimukset perustuvat testeihin, jotka lyhyesti esitetään Toukomaan raportissa (1977). Selonteossa ei kuitenkaan ole mitään tarkempaa kuvausta testien muodosta, joten niistä ei luonnollisestikaan voida tehdä selkoa myöskään tässä. Esimerkkinä voin kuitenkin valita tarkastelun kohteeksi erään testin, joka on näyteltyt hyvin tärkeää osaa Toukomaan johtopäätöksissä ja erityisesti hänen arvostelussaan siirtolaislasten kielitilanteesta.

Toukomaahan lausuu mm. erittäin kategorisesti mielipiteensä Olofströmin siirtolaislasten ruotsin kielen taidosta. Tätä taitoa on tutkittu käyttämällä testiä, joka Toukomaan mukaan "mittaa käsitteiden

sisällön ymmärtämistä". Tämä testi on otettu Skandinaviska Testförlaget Ab:n julkaisemasta testisarjasta. Kyseessä on standardisoitu testi. Standardisoiminen on suoritettu eri vuosikursseilta olevalla differentioimattomalla ruotsalaisella oppilasaineeksella ja se on alunperin laadittu mittaamaan ruotsalaisen oppilaan koulukypsyyttä. Tästä testisarjasta (WITI-3) Toukomaan on valinnut erään erityisen testityypin, jota kutsutaan nimellä "Meningar" (Lauseita). Tämänlaatuinen testi käsittää joukon yksittäisiä virkkeitä, joista on jätetty yksi sana pois, esimerkiksi: innan han - ordet av hade han kört omkull. Tehtävänä on siis lisätä puuttuva sana. Jokainen sarja käsittää 20 á 26 tämántapaista lausetta.

Tulokset esitetään tavalla, joka tilastollisesti on varmasti oikein, mutta mikä kuitenkin vaikeuttaa arvostelua. Ei saada tietää, kuinka monta "oikeaa" eri luokilla olevat oppilaat ovat saaneet kustakin tehtävästä. Sen sijaan esitetään diagrammin avulla minkä prosenttimäärän ruotsalaisen normaaliluokan oppilaista voidaan odottaa saavan parempia tuloksia kuin testattujen suomalaisten oppilaiden keskitaso. Tällaisten laskelmien pohjalta Toukomaan muotoilee mm. seuraavanlaisia johtopäätelmiä: "Ainakin Olofströmissä keskitason suomalainen oppilas, mitä ruotsinkielen taitoon tulee, on samalla tasolla kuin alle 10 % heikommista ruotsalaisoppilaista." Selvästi ilmaistuna tämä tarkoittaa, että ruotsin-kielen testissä vastaavalla vuosikurssilla olevasta, ruotsalaisesta normaaliluokasta 90 % voidaan odottaa saavan parempia tuloksia kuin suomalaiset oppilaat keskimäärin. Tämä on luonnollisesti vähemmän mielenkiintoinen tapa esittää tietoja. Sen, että ruotsalaiset oppilaat ovat parempia ruotsin kielessä, ei pitäisi olla mikään ihmeteltävä uutuuks. Mielenkiintoisempaa olisi tietää kuinka paljon parempia.

Toukomaan vertailut perustuvat myös siihen olettamukseen, että tätä sosiaalisesti aivan

erityistä siirtolaislasten ryhmää voidaan ilman muuta verrata differentioimattomaan ruotsalaiseen keskitasoon. Jotta vertailu olisi tarkoituksenmukaista, hänen on myös täytynyt edellyttää, että jo kolmannen vuosikurssin suomalaisen siirtolaislapsen on täytynyt saavuttaa sama ruotsin kielen taito kuin vastaava ruotsalaislasten keskitaso. Ruotsalaiset kouluviranomaiset tosin ovat asettaneet päämääräksi, että siirtolaislapsen on saavutettava ruotsin kielen opetuksen avulla sama ruotsin kielen taito kuin ruotsalaislapsilla yleensä. Tämä ei luonnollisesti tarkoita, että siirtolaislapset voisivat kaikilla, jopa ala-asteellakin saavuttaa yhtä hyviä tuloksia tässä suhteessa kuin ruotsalaislapset. Vieraan kielen taidon oppiminen täytyy nähdä pitemmän ajan kuluessa tapahtuvana kehityksenä.

Voidaan myös kysyä, millaista kielitaitoa tämä testi mittaa. Toukomaan oman käsityksen mukaan kyseessä on "käsitteiden syvempi ymmärtäminen". Mutta onko asia näin?

Testi näyttää mittaavan seuraavaa:

- kykyä kielen runsauden avulla ilmaista lyhennetyyn lauseen kokonaisuusilme.
- kykyä kielen kielipiillisten sääntöjen ja sanavaraston avulla täydentää lyhennettyä lausetta kokonaismerkityksen mukaiseksi.

Kohta a tarkoittaa, että testi on eräänlainen luetun ymmärtämistesti, joka edellyttää tiettyjen sanojen ja ilmaisujen sekä määrättyjen kielipiillisten rakenteiden tuntemusta. Kohta b edellyttää mm. ruotsalaisen fraseologian tuntemusta. Esimerkiksi, että idiomaattinen ruotsin kielen ilmaisu on juuri innan han visste ordet av. Mikäli on oppinut tämän ilmaisun selviää tehtävästä. Käsitykseni mukaan tällä on hyvin vähän tekemistä "sanojen syvemmän merkityksen ymmärtämisen" tai "abstraktisen ajattelukyvyyn" ja muun vastaavanlaisen kanssa.

Raportista ei myöskään saa tietää millaisia vastaukset olivat tai kuinka ne arvosteltiin. Voitaneen otaksua, että ne korjattiin jonkin annetun mallin mukaan. Mutta mikä arvosteltiin oikeaksi ja mikä vääräksi? Kuinka arvosteltiin kirjoitusvirheet? Kuinka arvosteltiin oikea sana, jossa oli väärä muoto, esimerkiksi sparka bollen tai sparka bollet, sen sijaan että olisi sanottu sparka boll? Oltiin tietoisia siitä, että useassa tapauksessa erilaiset vastaukset ovat voineet olla mahdollisia? Jo se, että testejä oli käytetty kahteen erilaiseen tarkoitukseen, olisi pitänyt tehdä aiheelliseksi erilaisten arvostelumallien soveltamisen. Ensimmäisessä tapauksessahan oli kyseessä testin käyttäminen ruotsalaislasten koulukypsyysmittaamiseen, toisessa tapauksessa suomalaisten oppilaiden kielitaidon mittaamiseen.

Täytyy myös alleviivata sitä, että Toukomaan arvostelu Olofströmin suomalaislasten ruotsin kielen taidosta perustuu ainoastaan tähän testiin, jota nyt on lähemmin tarkasteltu. Vakavin kritiikki, joka tutkimukseen voidaan kohdistaa, on tietenkin, että niin pitkälle viedyt johtopäätökset perustuvat niin minimaaliseen aineistoon, joka lisäksi mittaa kielitaidon erästä varsin epämääräisesti määriteltyä aspektia. Tämän lisäksi tulee myös se, että itse tehtävä rajoittui erääseen kielelliseen yksityiskohtaan. Toukomaan olisi pitänyt ottaa huomioon koko koulu- ja opetustilanne, jossa nämä Olofströmin suomalaiset lapset olivat juuri näiden vuosien aikana.

Olofströmiin oli tuolloin saapunut suomalaisten siirtolaisaalto, mihin ei oltu valmistuduttu eikä varsinkaan koululaitoksen osalta. Uskon, että minulla on hyvät perusteet sanoa oma mielipiteeni oloista, koska juuri vuosina 1971-72 olin tehnyt useita opintomatkoja Olofströmin kouluihin, Lundin opiskelijoiden kanssa. Puuttui kaikkea opetusvälineitä, päteviä ruotsin kielen opettajia, opettajia, jotka osasivat suomea.

Ylipäänsä puuttui kokemus, kuinka lapsille 7-vuotiaasta alkaen opetetaan ruotsin kieltä vieraana kielenä. Yritettiin selviytyä improvisoinneilla. Ala-asteen lapsille opetettiin ruotsia käyttäen kuvamateriaalia, joka itse asiassa oli tarkoitettu jonkin muun vieraan kielen opetuksessa käytettäväksi (detta är ett päron/äpple - detta är två päron/äpplen). Eräs opettaja, joka ei osannut suomea, yritti pienen taskusanakirjan avulla tarkistaa kahden suomalaispojan suullista kääntämistä ruotsista suomeksi.

Vaikeudet tarkoituksenmukaisen opetuksen antamisessa lapsille ovat varmasti vaikuttaneet omalta osaltaan siihen, että lapsille muodostuu heikko itseluottamus ja alhainen opiskelumotivaatio, mikä mm. voidaan nähdä heidän todistuksistaan. Toukomaata voidaan kritisoida myös siitä, että hän ei ole tehnyt uusia tutkimuksia, joissa otetaan huomioon mahdolliset siirtolaislasten opetuksessa tapahtuneet parannukset, vaan hän yhä edelleen ilman varauksia toistaa melko sekavassa opetustilanteessa tekemiensä tutkimusten tuloksia.

On todisteita, jotka puhuvat sen puolesta, että siirtolaislasten tulee saada opetusta - ja hyvin paljon opetusta äidinkielellään. Mutta perustelut ovat viime aikoina tulleet yhä yksipuolisemmiksi ja liioitellummiksi. Tämä koskee erityisesti yrityksiä puolikielisyysuhalla antaa kotikielenopetukselle määräävä asema, kouluopetuksen avulla annettavan ruotsin kielen kustannuksella. Yhteiskunnallisesti suuntautunut, sovellettu kielitiede tuntee joskus olevansa pulmallisessa tilanteessa. Toisaalta ei haluta - empiiristen tulosten tai muun asiaankuuluvan tiedon puuttumisen vuoksi - jarruttaa uudistuksia, joita syystä tai toisesta pidetään toivottavina. Mutta toisaalta ei myöskään pelkästä hyväntahtoisuudesta, hyvän tarkoituksiperän vuoksi, voida jättää kriittisesti tutkimatta niitä oletuksia ja tietoja, joihin vedotaan käytännön sosiaalisten toimenpi-

teiden tukena. Tutkimuksen täytyy tehdä työtä vastuullisesti eikä vähiten silloin kuin tutkitaan yhteiskunnallisia kysymyksiä. Tutkimuksen avulla ei voida yksiselitteisesti ratkaista tai antaa vastausta kaikkiin mahdollisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Todellisuus on paljon monimutkaisempi. Onneksi on olemassa myös sellaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä, jotka voidaan ratkaista väliaikaisesti tai tilapäisesti, ilman tutkimuksia käyttämällä tervettä järkeä ja käytännön kokemusta.

Kokeilusta saadut hyvät tulokset ja eri osapuolten voimakkaasti esille tuomat toiveet voivat olla riittävä syy toteuttaa ainakin kokeiluluontoisesti laajassa mittakaavassa tapahtuva siirtolaislasten kotikielipetäminen. Päätöksenteolla on kuitenkin oltava selvät perusteet. Riittämättömästi perusteltuihin tutkimuksiin ei missään tapauksessa voida vedota ratkaisevana tekijänä laajamittaisten soisaalisten uudistusten puolesta. On tiedettävä missä kulkee käytännössä tapahtuvan yhteiskunnallisen työn ja kriittisesti työtään tekevän tieteen välinen raja. Sen vuoksi on korkea aika virittää jälleen tieteellinen keskustelu kuinka parhaiten edistetään Ruotsissa asuvien siirtolaislasten funktionaalista kaksikielisyttä.

Aluksi muistutettakoon, että aina ei ole oltu sitä mieltä, että malli "ensin K 1, sitten K 2" on ainoa oikea. Siteeraan Els Oksaa, jolla on laaja käytännön ja teoreettinen kokemus kaksikielisyydestä ja monikielisyydestä. Hän kirjoittaa "Svenska minoriteterissa" (1966): Ihannetilanne on, että siirtolaisista tulee kaksikielisiä, että he oppivat maan virallisen kielen, mutta säilyttävät myös äidinkielen. Tämä vaatii ymmärtämystä yhteiskunnan taholta, mutta myös aktiivisuutta ja omaa tahtoa siirtolaisilta itseltään. Paras tapa saavuttaa kaksikielisyys on tehdä se niin aikaisin kuin mahdollista - antamalla lapsilleen mahdollisuudet tulla kaksikieliseksi pikkulapsi-ikässä.

Nykyään ei myöskään olla yksimielisesti varmoja, että "ensin K 1, sitten K 2" on paras menetelmä saada aikaan aktiivisesti kaksikielinen lapsi. Tove Skutnabb-Kangas, kotikielenopetuksen lämpimin puolestapuhuja, on Hufvudstatsbladetissa tuonut ilmi mielipiteitään siitä, kuinka kaksikielisissä suomalaisissa perheissä vanhemmat voivat tehdä lapsistaan kaksikielisiä mahdollisimman nuorina. Yhdin on, että lapsen täytyy oppia kumpikin kieli eri puhetilanteissa, esim. suomen kieli äidiltä ja ruotsin kieli isältä. Hänen mielestään tällä tavalla lapsi voi jopa samanaikaisesti oppia kolmatta kieltä koulussa. Mitä eroa oppimispsykologisesti on sillä, että lapsi tämän sijasta oppii kotikielen vanhemmiltaan ja sisaruksiltaan (ja kotikielenopettajalta), mutta vieraan kielen koulussa (muilta opettajilta) ja leikkiveroilta?

Mallin "ensin K 1, sitten K 2" puolestapuhujat esittävät toisen näkökohdan lapsen kyvystä oppia kieltä kuin minkä muutoin tavallisesti kohtaa. Erityisesti ollaan huolestuneita käsitteellisestä sekaannuksesta ja epävarmuudesta kieliopissa, mikä on seurauksena kielten sekoittumisesta toisiinsa. Muilta tahoilta on kuitenkin usein korostettu sitä, että lapsen kyky oppia kieltä on laadullisesti erilainen kuin aikuisen. Lapsi oppii eri tavalla. Aikuisen säätelykokonaisuus on laajempi, monimutkaisempi ja täsmentyneempi, mikä vaikuttaa hänen yrityksiinsä oppia uusi kieli. Lapsella sitä vastoin on suppeampi ja yksinkertaisempi säätelymekanismi. Joka tapauksessa lapsen sanavarasto ja sanontatapojen tuntemus on huomattavasti vähäisempi. Senvuoksi lapsen on helpompaa oppia vieras kieli äidinkielistä erillään olevana kokonaisuutena. Pääasia on, että lapsella on tilaisuus harjoitella uutta kieltä mahdollisimman luonnollisella tavalla. Lapsille parasta kielenopetusta on siis sellainen opetus, joka liittyy tavallisiin arkipäivän tilanteisiin.

Täytyy myös olla selvillä siitä, että kaksikielisen kielenhallinta ilmenee harvoin analyysistä, joka arvioi hänen spontaania kommunikointikykyään ja että kielitaito sen sijaan perustuu joihinkin määrättyihin erillisiin, muodollisiin näkökohtiin, jolloin arviointiin vaikuttaa enemmän tai vähemmän epäolennaiset sosiaaliset arvostukset. Jopa mallin "ensin K 1, sitten K 2" puolestapuhujat ovat luonnollisesti huomanneet, että lapsi oppii vierasta kieltä vaivattomasti vaikkakin paljon tästä oppimisesta tapahtuu ilman järjestelmällisyyttä, koulun ja opetuksen valvonnan ulkopuolella. On vieläpä havaittu tällaisen oppimisen olevan hyvin tehokasta - lapsi puhuu vierasta kieltä sujuvasti käyttäen hyviä ilmaisuja. Paljon vapaammin kuin 240-tunnin kielikurssin käynyt siirtolaisensä. Tai, lainatakseni siirtolaistutkimusta:

"Muutamia vuosia Ruotsissa oltuaan lapsi on omaksunut spontaanin kielenkäytön, hän jopa puhuu nopeasti ja spontaanisti paikallista murretta." Kuitenkaan ei olla tyytyväisiä. Osittain epäillään, (nojautuen tässä nimenomaan Toukomaan testiin)" että lapselta abstraktisella tasolla puuttuu sanavarasto ja että hän ei ymmärrä sanojen sisältöä ja vivahteita". Toisaalta ollaan huolestuneita siitä, että kieli ei ole puhdasta: "Sekaryhmistä, mikä tarkoittaa eri kieliryhmistä koostuvaa lapsijoukkoa, on seurauksena kielten sekoitus."

Siirtolaisten kieliongelmat ovat ensisijassa sosiaalinen ja poliittinen ongelma, jota ei voida ratkaista sovinnaisilla kielipedagogisilla toimenpiteillä. Ihmisiä ei voida pelotella kaksikielisyyteen. Sen sijaan on luotava sellaiset olosuhteet yhteiskunnassa, että kaksikielisyys käsitetään positiivisena saavutuksena sekä yksilölle että koko yhteiskunnalle. Ratkaisevaa on millaiseksi Ruotsi muotoilee siirtolaispolitiikkansa ja millainen yhteiskunta näistä edellytyksistä luodaan. Siirtolaismietinnössä Ruotsin siirtolaispolitiikan perustavoitteiksi on asetettu

tasa-arvoisuus, valinnanvapaus ja mahdollisuus yhteistyöhön. Tämä tarkoittaa, että pohjimmiltaan ollaan valmiita luomaan sellainen Ruotsi, joka muodostuu eri kansanryhmistä, jotka pitävät itseään ennen kaikkea ruotsalaisina, mutta joilla kuitenkin on oma kieli ja muita oman kulttuurinsa erityispiirteitä. Tällä tavalla luodaan yhteiskunta, joka samalla kertaa on sekä pluralistinen että integroitunut. Ruotsia puhuvat eroaisivat vain määrällisesti muista ryhmistä. Tässä suhteessa hahmottuvat aivan uudenlaisen Ruotsin ääriviivat.

Tällaisen kehityksen edut olisivat aivan ilmeiset:

Ensinnäkin, eikö se auttaisi ruotsalaisia suurempaan avoimuuteen ja ymmärtämykseen suhteutumisessa erilaisuuteen ja mahdollisuuden irrottautua tapoihin kangistuneesta ajattelutavasta.

Toiseksi, eikö Ruotsi siten hankkisi ja varmistaisi erilaisten kielten taidon, joka kansantaloudellisestikin ajatellen olisi arvokasta.

Kolmenneksi, eikö kulttuurien moninaisuus olisi sinänsä voima: erilaisten kulttuurien "pool" on - lainatakseni amerikkalaisen kaksikielisyyden tutkijan Joshua Fishmanin ajatusta - yhtä arvokas ja yhteiskuntaa vitalisoiva kuin rikas geneettinen variaatio.

Tämä on ihannekuva. On ehkä mielenkiintoista yrittää tarkastella lähemmin millaiset ovat siirtolaismietinnön periaatteiden seuraukset ja mahdollisuudet toteuttaa ne. Juuri nyt eräät tekijät vaikeuttavat päämäärän - pluralistisen ja integroituneen - yhteiskunnan saavuttamista.

Suuri osa siirtolaisista ei ole saanut ammattikoulutusta, heillä on huono kielitaito ja ylipäänsä he opiskelevat vähän. Nämä tekijät ja myös työmarkkinamekanismit aiheuttavat sen, että he päätyvät ammatteihin, joissa on alhainen sosiaalinen arvostus, vaikkakaan ne eivät aina ole erityisen huonosti palkattuja. Noin 56 % suomalais-

ta siirtolaisista on käynyt vain kansakoulun, noin 75 % ei ole saanut ammattikoulutusta ja 90 % heistä kuuluu työläisväestöön. Tämä merkitsee sosiaalisen eristymisen riskiä, josta heidän on vaikea päästä ulos puutteellisen kielitaidon ja heikon itseluottamuksen vuoksi. Samanaikaisesti he katoavat yhteyden alkuperänsä. Muutos ei merkitse ainoastaan, että heidän on yrittävä sopeutua uusiin olosuhteisiin vaan että heidän on enemmän tai vähemmän tietoisesti hävittävä osa alkuperäisestä identiteetistään. Uudessa ympäristössä esimerkiksi ei ole mitään käyttöä suurelle osalle sitä sana- ja sanontatapavarastoa, jota tarvittiin kuvaamaan alkuperäistä kotiympäristöä ja sen arkielämää. On myös olemassa riskejä, että siirtolaisten uusi ympäristö on aivan liian vähän erilaistunutta - siirtolaisryhmien työn homogeenisuudesta johtuen; valtava enemmistö tekee yksitoikkoista ruumiillista työtä tehtaissa, ja sosiaalisen eristytymisen vuoksi; pyrkimys erillisiin asuntoalueisiin ja muuta vastaavaa. Tällaisten ryhmien sisällä syntyy helposti samanlaisuutta kokemusten ja arvostusten ollessa kyseessä, mikä puolestaan aiheuttaa eräänlaista kielen ja kulttuurin yksipuolistumista. Kotikielen opetuksen toteuttaminen voidaan nähdä eräänä ulospääsytienä tästä tilanteesta. Mutta se ei yksistään ole riittävä. Valinnan vapaushan tarkoittaa, että kielellisten vähemmistöjen jäsenillä on mahdollisuus itse valita, missä määrin he haluavat säilyttää alkuperäiseen kulttuuriinsa ja kieleensä liittyvän identiteettinsä ja missä määrin he haluavat luoda identiteettinsä sulautumalla ruotsalaiseen kulttuuriin. Jotta tämä valinnanvapaus olisi todellista, täytyy yhteiskunnan kyetä takamaan, että myös yksikieliset, eri äidinkieltä puhuvat kansalaiset saavat riittävästi yhteiskunnan palveluja omalla kielellään. Tämä puolestaan edellyttää erityisen Ruotsin kaksikielisyyslain säädännön syntyä, joka käsittää koulun lisäksi joukon muita laitoksia.

Täytyy myös olla selvillä siitä, että laajennetun kotikielenopetuksen toteuttaminen ei ole riittävä vaan vaatii tuekseen muita toimenpiteitä. Jos valinnanvapausperiaatetta ei toteuteta täysin johdonmukaisesti, on olemassa vaara, että siirtolaiset joutuvat kuitenkin sosiaalisesti ja taloudellisesti syrjäytettyyn asemaan. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että myös ruotsalaiset itse tuntevat paremmin siirtolaisten vaikutuksen yhteiskunnassa ja ymmärtävät paremmin heidän kieltensä ja kulttuurinsa erilaisuutta. Ruotsalaisten tietämättömyys tässä suhteessa saa joskus pelottavia ja levottomuutta herättäviä ilmenemismuotoja.

Mutta siirtolaiskielet on voitu menettää jo toisessa sukupolvessa, ellei niitä koeta ilmaisuna jostain erityisestä. Täytyy saada tuntee, että myös uudessa maassa kotikielillä on käyttöä, että suomesta, serbokroatiasta, turkista, kreikasta jne. on hyötyä ja iloa.

Tässä tilanteessa on etsittävä keinot, joilla erityisiä Ruotsin siirtolaiskulttuureja ja -identiteettejä kehitetään.

Sellainen siirtolaisryhmä kuin suomalaiset Ruotsissa eivät voi säilyttää suomalaista identiteettiään koskemattomana. Uusiin olosuhteisiin mukautuminen aiheuttaa aitojen kansallisten esikuvien hajoamisen. Eivätkä tilanteessa auta jatkuvastikaan kotimaasta tulevat vaikutteet. Olosuhteet ovat niin erilaiset. Toisaalta suomalaisuus Ruotsissa ei saa olla pelkästään ruotsalaisten olosuhteiden kääntämistä suomeksi. Ruotsin suomi täytyy tulla ilmaisuksi jostain erityisestä Ruotsin-suomalaisesta identiteetistä, samoin kuin suomen ruotsi on ilmaisu omasta kulttuurista ja omista perinteistä, mikä pitkällä aikavälillä on estänyt sulautumista suomalaiseen enemmistöön. Ruotsin-suomalaisten kulttuurielämää kehittämällä, tukemalla yhdistystoimintaa, kirjallista toimintaa, teatteria, sanomalehtiä, radiota ja TV:tä jne., voidaan luoda mielekäs perusta

suomen kielen käytölle Ruotsissa. Tämä merkitsee, että yritetään eri tavoin kohottaa siirtolaiskielten sosiaalisessa mielessä saamaa arvostusta. On osoitettu, että monet siirtolaiset mm. suomalaiset arastelevat puhua omalla kielellään ulkopuolisten kuullen. Tässä kohdin jälleen suomen kielellä tapahtuvalla kouluopetuksella on tärkeä tehtävä.

Kuinka ruotsin kieli ja eri siirtolaiskielet tulevat vaikuttamaan toisiinsa? Todennäköisesti kuulemme tulevaisuudessa yhä useammin ruotsia lausuttavan vieraalla korostuksella, samanaikaisesti kun ruotsin kieli puolestaan vaikuttaa eri siirtolaiskieliin. Jo nyt on näkyvissä merkkejä eräänlaisen Ruotsin-suomen synnystä. Kielelle tyypillisiä ovat lainat, mukaanluettuina käännöslainat ruotsin kielestä - lähinnä ruotsin kielelle luonteenomaisten käsitteiden ilmaisuina. Luonteenomaista on myös eräänlainen lauseopillinen mukautuminen ruotsin kielen mukaiseksi, erityisesti siten, että eräät lauserakenteet, jotka lähinnä liittyvät ruotsin kielen syntaksiin, esiintyvät yhä useammin. Mutta kuten Osmo Hormia on huomauttanut, on myös olemassa merkkejä erityisesti murreväriytyksestä. Itä- ja pohjois-Suomesta keski- ja etelä-Suomen teollisuusseuduille muuttaneilla kielen murteellisuus ympäristön vaikutuksesta tasoittuu. Joka tapauksessa, tällaista ei sitävastoin tapahdu ainakaan niin nopeasti ja selvästi niillä, jotka ovat muuttaneet Ruotsiin. Koko kysymys murteen ja kirjakielen välisestä suhteesta on hyvin ristiriitainen. Keskusteluissa ei tulisi yksinomaan ajatella sellaisia näkökohtia, jotka liittyvät kielen huoltoon ja sääntöihin vaan kieltä yhteenkuuluvuuden ja identiteetin ilmaisuna. Tässä tapauksessa on mahdollisuus, että spontaanisti tapahtuu erilliskehitystä, joka pidemmällä tähtäimellä tukee toivottua ruotsinsuomalaista identiteettiä.

Edellä olevassa on jo mainittu joitakin niistä toimenpiteistä, jotka ovat edellytyksenä erityisen Ruotsin-suomalaisen identitee-

tin synnylle ja siten myös ruotsin-suomalaisen kaksikielisyyden varmistamiselle Ruotsissa:

1. Ruotsissa asuva suomalaissiirtolaisten ryhmän laajemman erilaistumisen aikaansaaminen - yhteikunnallisesti samoin kuin koulutus- ja ammattikysymyksissä;
2. Erityisen ruotsinsuomalaisen, ruotsin-suomalaisten vähemmistöjen tarpeet, edut ja edellytykset huomioonottaviin ruotsin-suomalaisiin kulttuurijärjestöihin ja -laitoksiin perustuvan kulttuurin kehittäminen.
3. Yhteyksien lisääminen ruotsalaiseen yhteiskuntaan, jotta siirtolaiset pääsevät ulos sosiaalisesta eristyksestä, jotta saadaan heidät ja heidän jälkeläisensä tuntemaan itsensä tasavertaisiksi kansalaisiksi uudessa maassa.

Tällaisiin pyrkimyksiin sisältyisivät luonnollisesti myös muut Ruotsin siirtolaisryhmät. Kysymyksessä on hyvin laajalle ulottuva yhteiskunnallinen työ.

Mitä voi kielentutkimus tehdä?

Siirtolaiskysymys on jo nyt osaltaan vaikuttanut voimakkaasti ruotsalaisen kielitieteen suuntautumiseen sovellettua kielitiedettä, erityisesti kontrastiivista kielioppia ja kielipedagogiaa kohti. Mutta huolimatta monista lupaavista ja antoisista aloituksista jää vielä paljon tekemistä - luotettavien testimittausmenetelmien ja testivälineiden kehittäminen, yksityiskohtaisten kontrastiivisten kuvausten laatiminen ruotsin kielestä ja muista siirtolaiskielistä, hyödyllisten ja helpokäyttöisten sanakirjojen valmistaminen, opetusmenetelmien laatiminen, ehkä erityisesti aikuisopetukselle, opettajaopetuksen muotoileminen. Nämä ovat tärkeimmät alueet, joilla kielentutkimus voi antaa apuaan siirtolaisten kielivaikeuksiin. Rakentava työ täytyy keskittää näille alueille.

IMMIGRANTS AND LANGUAGE; SUMMARY

The migration of workers between countries in Western Europe has caused many new problems, especially for countries which like Sweden have been of a predominantly monolingual and monocultural character. Particular consideration has been paid to the schooling and the educational conditions of the immigrants' children, for instance their language development. Which language is most important to them - their mother tongue or the national language of their new country? How can the teaching of both languages best be integrated in the curricula?

Nowadays there seems to be a general agreement in Sweden on the main goals: the immigrants' children should have an opportunity to be taught Swedish effectively but also to preserve and develop their ability to use their mother tongue. Recently it has, however, been claimed, particularly by pedagogues, that a child can learn a new language successfully only when it has acquired a sufficient mastery of its own first

language, the mother tongue. Consequently, it has been demanded that the teaching of Swedish should be postponed until higher levels in the interest of a healthy language development of the children.

In the article the arguments for this ideology have been critically scrutinized. It is claimed that the discussion so far has lacked a sound basis of relevant empirical data. Finally, the immigrants' whole situation is discussed in the light of the politically accepted principles of "equality, freedom of choice, and cooperation" for the immigrants in Swedish society. These principles presume a pluralistic society, both ethnically and linguistically. This necessitates that the immigrant minorities are given far greater opportunities than those that it has been possible to create until now in Swedish society. The preservation of the mother tongue is only one important detail in this major framework.

Peija Ilpola Vt. apul. prof.
Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta

Siirtolaisten englannin kielen opetus ja suomalaisten lasten koulumenestys Australiassa

Vt. apul. prof. Peija Ilpola on kevätkaudella 1977 Australiassa tutkinut siirtolaisten englannin opetuksen muotoja ja menetelmiä ja suomalaisten siirtolaisten lasten koulumenestystä sekä kielitaidon yhteyttä siihen.

1. AUSTRALIAN SIIRTOLAISTEN ENGLANNIN KIELEN OPETUS

1.1. Australian suomalaisten kielitaito ja sen tarve

Australian suomalaiset ovat valtaosaltaan yritteliästä, ahkeraa ja ammattitaitoista väkeä. Heidän kansallisuuttaan ja työpanostaan arvostetaan. Heidän englannin kielen taitonsa sen sijaan jättää varsin runsaasti toivomisen varaa. Harvat suomalaiset aikuiset, kauankin maassa asuneet, puhuvat kieltä sujuvasti, ja monet tarvitsevat tulkkia vuodesta toiseen. Usein tulkin tehtäviä hoitaa joku omista kouluikäisistä tai sitäkin nuoremmista lapsista tai kielitaidoltaan vahvempi suomalainen, jolla saattaa olla runsaasti autettavia. Valtion taholta on myös järjestetty siirtolaisille ilmaista tulkkipalvelua. Espanjaa äidinkielenään puhuvat, usein Etelä-Amerikasta saapuneet siirtolaiset muodostavat suurimman sitä tarvitsevan ryhmän. Toisella sijalla ovat suomalaiset.

Yleensä suomalainen siirtolainen vai-vautuu, kun häneltä ryhtyy kyselemään kielikursseille osallistumisesta. Hän on tavallisimmin jossakin vaiheessa osallistunut jollekin kurssille mutta jättänyt sen kesken. Kurssi on kylläkin ollut hänen mielestään hyvä ja hyödyllinen, mutta kun hän on saavuttanut työn kannalta kaikkein välttämättömimmän kielitaidon, hän on tyytynyt siihen. Tosin hän myöhemmin kaipaa taitoa pystyä todella kommunikoimaan muiden kuin suomalaisten kanssa ja hallitsemaan englantia kirjallisesti esim. sen verran, että pystyisi kirjoittamaan kirjeen.

Haastattelemistani suomalaisista miehistä enin osa mainitsi ensimmäisenä kielenopiskelun keskeyttämisen syynä laiskuuden ja toisena vuorotyön mukanaan tuomat hankaluudet. Naispuolisilla suomalaisilla tuntui tärkeimpänä syynä kurssin keskeyttämiseen tai sille osallistumattomuuteen

olevan arkuus ja ujous. Opiskeltava kieli on vaikeata, ja virheitte tekeminen pe-
lottaa. Monilla oli tai oli ollut työesteitä
tai kotona hoidettavia pieniä lapsia. (Ny-
kyisin pyritään lastenhoitokin järjestämään
äidin kurssituntien ajaksi. Tähän tarkoi-
tukseen on perustettu lastenhoitokeskuksia.)
Kursseille osallistumista ja kielen oppimista
näytti huomattavasti helpottavan jo ennen
maahan muutto saavutettu vähäinenkin
englannin tai jonkin muun vieraan kielen
taito.

Kukaan haastattemistani suomalaisista tai
muihin kansallisuuksiin kuuluvista siirtolai-
sista ei moittinut kielikurssien laatua, opet-
tajia, menetelmiä tai materiaalia. Tosin
eräät kaikkein vaativimman kurssin
(Intensive Course) käyneet pitivät sen
ohjelmaa liian tiiviinä. Saman mielipiteen
ilmaisi liittovaltion Canberrassa sijaitsevan
opetusministeriön korkea virkamies. Sain
häneltä suullisen ja kirjallisen selostuksen
maan siirtolaisten englannin opetusta kos-
kevista järjestelyistä ja tärkeäksi tiedon-
lähteekseni kyseisen ministeriön julkaisun
English a New Language, Volume 14,
No. 3, December 1976.

Haastattelujeni perusteella tulin siihen
tulokseen, että siirtolaiset itse antavat
täyden tunnustuksen Australian monipuoli-
sille yrityksille opettaa heille englantia.
Negatiivista kritiikkiä esittivät ne, jotka
itse opettavat tai ovat opetuksesta hallin-
nollisesti vastuussa. "Mikä meissä on vi-
kana, kun siirtolaiset eivät tule kursseille
tai jättävät ne kesken?" Siirtolaisten ongel-
mien ymmärtämisessä on menty varsin
pitkälle, ja omaan toimintaan kohdistettu
kritiikki panee jatkuvasti tarkistamaan ja
hiomaan opetusohjelmia, materiaalia ja me-
netelmiä. Vastuun kantajat ovat yksimie-
lisiä siitä, ettei siirtolaisten hyväksi ole teh-
ty tarpeeksi. Tarvitaan lisää varoja aloitet-
tujen toimintamuotojen ylläpitämiseksi, laa-
jentamiseksi ja parantamiseksi. Hallituksen
säästöohjelma ei käy yksin toiveiden to-
teutuksen kanssa.

1.2. Kielikurssien varhaisvaiheet

Australiassa on tapahtunut yleinen
mielipiteiden avartuminen ja muunkin kuin
oman kulttuurin hyväksyntä. Ymmärretään,
että siirtolaisten kulttuurit ja kielet rikas-
tuttavat maan omaa kulttuuria. Ne ovat
arvokas lisä, joka on hyvä säilyttää, samalla
kun autetaan siirtolaisia sopeutumaan maan
oloihin ja kieleen. Sama näkemys on nykyi-
sin havaittavissa Yhdysvalloissa, joka oli
aiemmin ensisijaisesti lukuisten kansalli-
suuksien sulatusuuni. Vähemmistökansalli-
suuksien arvostaminen on edistynyt Aust-
raliassa elintason ja sivistystason kohoamisen
myötä.

Valtiovalta alkoi kiinnittää huomiota
siirtolaisten englannin kielen opetukseen
jo 1940-luvun puolivälissä. Samoihin aikoi-
hin siirtolaisministeri Arthur Calwell pyrki
kasvattamaan australialaisten asenteita siir-
tolaisia kohtaan torjuvuudesta hyväksyn-
tään.

Kun siirtolaisia alkoi tulla monesta
eri kansallisuudesta, heidän äidinkieltensä
käyttäminen opetuksen apuvälineenä ei
ollut aina mahdollista. Erilaisen kieli- ja
kansallisuustaan lisäksi ongelmia aiheutti-
vat ja aiheuttavat edelleenkin siirtolaisten
vaihteleva ikä, lahjakkuus ja aikaisempi
koulutus. Oli kehitettävä uusi järjestelmä
englannin opettamiseksi tuhansille siirtolai-
sille, joiden lähtökohta oli erilainen, sillä
valmista käyttökelpoista järjestelmää ei
ollut.

Liittohallituksen opetusosaston päällik-
kö teki vuonna 1946 esityksen englannin
opettamiseksi niille siirtolaisille, jotka eivät
puhuneet sitä äidinkielenään. Tämän suun-
nitelman mukaan englantia opetettaisiin
neljässä eri vaiheessa: 1. maassa, josta läh-
dettiin, 2. laivamatkalla Australiaan, 3. heti
Australiaan saapumisen jälkeen, 4. Australi-
aan sijoittumisen jälkeen. Vaikka ohjel-
maa kehitettiin tämän esityksen mukai-
sesti, sen eri vaiheita ei otettu käytäntöön
esitetyssä järjestyksessä, vaan järjestyksessä
3, 2, 1 ja 4.

Suunnitelmaa opettaa englantia heti *maahan saapumisen jälkeen* alettiin toteuttaa varsin monelle suomalaisellekin tutulla Bonegillan *siirtolaisleirillä* 1947. Kyseisen vuoden loppuun mennessä 800 henkilöä oli saanut kuukauden ajan englannin kielen opetusta. Opetusmateriaali oli nopeasti valmistettua, ja opetusmenetelmänä käytettiin suoraa menetelmää. Jos opettajalla ja oppilailla oli yhteinen kieli, sitä käytettiin opetuksen apuna. Opettajina toimi yksityisten ja valtion koulujen opettajia.

Bonegillan 30 luokkaa saivat opetusta neljä tuntia päivässä. Ensimmäinen tunti käytettiin kielen opettamiseen, toinen sen ohjattuun käyttämiseen, kolmas Australian elämään perehdyttämiseen, ja neljäs oli 'visuaalista opetusta'. Tämän opetuksen uskottiin antavan siirtolaiselle riittävän sanavaraston, jotta hän voisi selviytyä tavallisimmista jokapäiväisen elämän tilanteista.

Vastaanottokeskusten ja siirtolaisleirien lukumäärä lisääntyi nopeasti, ja etäisillekin seuduille pyrittiin järjestämään kielenopetusta. Vuonna 1948 ilmestyi ensimmäinen painos jatkuvasti kehittyvää tekstikirjaa *English for Newcomers to Australia*.

Merimatalla ryhdyttiin antamaan siirtolaisille englannin opetusta toukokuussa 1948. Tehtävä oli eri järjestöjen ja komiteoiden huolena, ja välillä opetus oli keskeytyksessään. Vuodesta 1955 lähtien liittohallitus on nimittänyt omat tehtävästä vastuussa olevat virkamiehensä. Nykyisin siirtolaiset saapuvat lentoteitse, jolloin matkustaminen on nopeaa, eikä englannin opetusta matkan aikana anneta. Ainoa nykyisin siirtolaisia kuljettava laiva on 'Australiese'.

Siirtolaisiksi aikoville on *ennen matkelle lähtöä* annettu opetusta useissa Euroopan maissa vuodesta 1949 lähtien, ja tällä hetkellä tutkitaan mahdollisuutta järjestää tätä opetusta myös Euroopan ulkopuolella.

Opetusta australialaisessa yhteisössä sen jälkeen, kun siirtolainen on saanut työpaikan, on pidetty tärkeänä. Siirtolaisen pitäisi opiskella kieltä jatkuvasti ja systemaattisesti taitavan opettajan johdolla saavuttaakseen kielen hallinnan. Vanhimpia tähän tarkoitukseen suunniteltuja ja järjestettyjä kurssseja ovat iltakurssit (evening continuation classes) sekä radio- ja kirjekurssit, jotka ovat edelleenkin suosittuja monien muiden kurssimuotojen ohella.

Iltakurssit käynnistyivät vuonna 1948. Suunnitelman mukaan siirtolaisilla oli tilaisuus jatkaa siirtolaisleirillä aloittamaansa kielenopiskelua lähellä työpaikkaansa sillä edellytyksellä, että halukkaita oli vähintään kuusi ja että sopiva opettaja oli käytettävissä. Valtion koulujen opettajat antoivat iltaopetusta enintään neljä tuntia viikossa. Hallitus maksoi heidän palkkansa.

Iltakurssiopetustoiminta laajeni nopeasti. Aloituvuoden (1948) loppuun mennessä oli toiminnassa noin 150 iltakurssiluokkaa, joissa opetusta sai 2 000 siirtolaista. Lokakuun lopussa 1975 luokkien lukumäärä oli 974, ja niissä osallistui aktiivisesti opetukseen lähes 14 000 siirtolaista. Tavallisesti opetusta annetaan kahtena iltana viikossa kahden tunnin ajan. Englannin kielen opetuksen ohella tunneilla annetaan tietoa Australian elämästä.

Radio- ja kirjekurssit alkoivat 1949. Seuraavasta vuodesta lähtien radiossa on pidetty järjestelmällisesti englannin alkeiskurssi yksinomaan englantia opetuskielenä käyttäen. Oppimateriaali on huolellisesti porrastettua ja hyödylliseksi osoittautunutta. Samoin on kirjekurssin, joka sai kiitosta haastattelemltani sen käyneiltä suomalaisilta.

Nykyinen kirjekurssi Learning English otettiin käyttöön 1963. Se on radio- ja kirjekurssin yhdistelmä. Radiotunnit lähetetään kolmentasoisina kuutena aamuna viikossa. Oppilas kuulee omalla tasollaan kaksi oppituntia viikossa, ja hän voi suo-

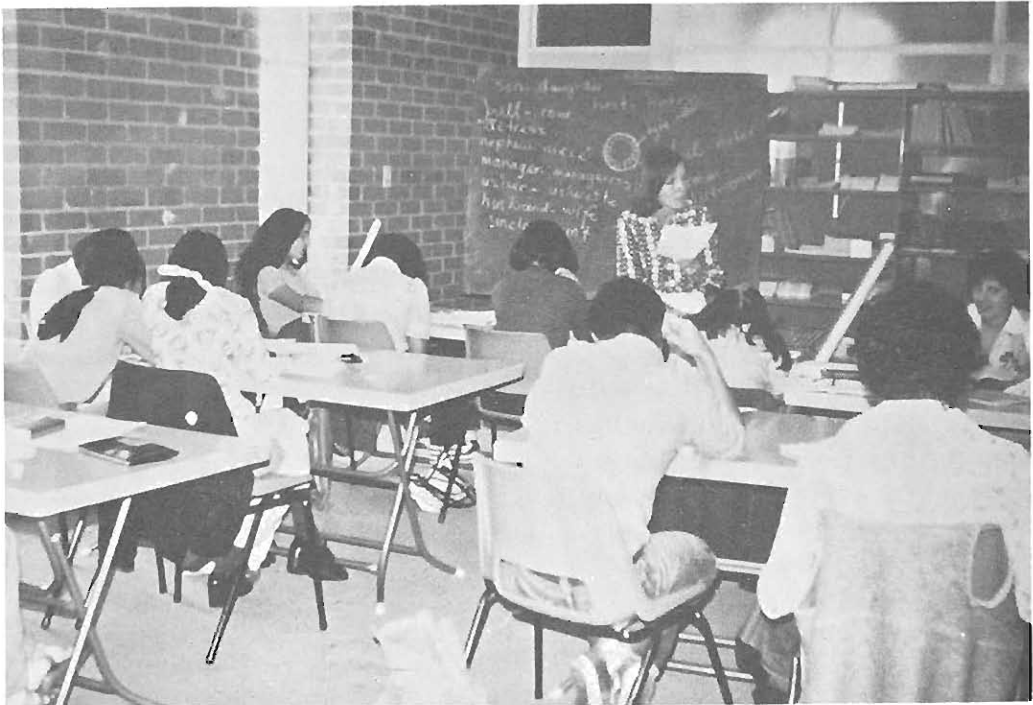
rittää ja palauttaa tehtävänsä radiotunti-ohjelmien mukaisesti. Tällöin hänen on mahdollista käydä kurssinsa loppuun vuodessa. Kuitenkin useimmat opiskelijat osallistuvat kurssiin vain kirjeellisesti. Heidän auttamisekseen kaikki 100 radiotuntia ovat saatavilla levytettyinä nimellishintaan.

1.3. Kielenopetuksen uudet muodot

Viimeisten kymmenen vuoden aikana aikuisten siirtolaisten englannin opetuksessa on tapahtunut uutta kehitystä vastaamaan syntyneitä tarpeita. Huomattavimpia uusista opetusmuodoista ovat *erilaiset kokopäiväkurssit*.

Viime vuosikymmenen lopulla Tšekkoslovakiasta pakolaisina saapuneille yliopiston opiskelijoille järjestettiin ensimmäiset kokopäiväkurssit. Onnistuneen kokeilun jälkeen

kurssitoimintaa laajennettiin. Henkisen alan työntekijöille tai koulutukseltaan sitä lähellä oleville henkilöille järjestetään nykyisin kahdeksan viikkoa kestäviä *intensiivisiä kurseja* (intensive courses). Vuonna 1973 otettiin käyttöön kokopäiväiset kymmenen viikkoa kestävät *pikakurssit* (accelerated courses) sellaisille siirtolaisille, joille intensiiviset kurssit ovat liian vaativat mutta jotka pysyvät kuitenkin hyötymään keskitetystä kokopäiväopetuksesta. Kokopäiväopiskelijat saavat kurssin ajalta rahallista avustusta omien ja perheensä elinkustannusten kattamiseksi. Kurssien järjestäjät ja pitäjät kritisoivat sitä seikkaa, että työttömyysavustus on nykyisin hieman korkeampi kuin kurssilaisien saama avustus. Kursilaiset itse eivät haastatteluissa tähän seikkaan puuttuneet. Niin suomalaiset kuin muitakin kansallisuuksia edustavat siirtolai-

Erikoiskoulutuksen saanut Mrs Buckley opettamassa oppikouluikäisiä siirtolaislapsia Telopea Park High Schoolin läheisyydessä olevassa rakennuksessa Canberrassa. Lapset siirtyvät normaaliin kouluopetukseen, kun heidän kielitaitonsa on riittävän vahva.

set pitivät pikakursseja hyvinä ja tarpeitaan vastaavina. He uskoivat työmahdollisuuksiensa paranevan kasvavan kielitaidon myötä.

Niille siirtolaisille, jotka haluavat pysyä työssä englantia opiskellessaan, järjestetään 14-24 viikkoa kestäviä *osapäiväisiä pikakursseja*. Opetusta annetaan aamulla, ilta-päivällä tai illalla viitenä päivänä viikossa. Nämä kurssit sopivat erityisen hyvin esim. vuorotyöläisille ja kotirouville. 1974 - 75 oli 484 osapäiväistä pikakurssia, joihin osallistui 7 363 opiskelijaa.

Muita erityistarpeita vastaamaan on järjestetty opetusta perheryhmille ja kotirouville. Joillakin näistä kursseista käytetään alkuvaiheessa kaksikielistä menetelmää. Seurasin Adelaiden suomalaisten siirtolaisten luterilaisen kirkon tiloissa suomalaisille kotirouville järjestettyä kaksikielistä englannin opetusta. Nämä vajaat kymmenen Australiassa eripituisen ajan (2 - 18 vuotta) asunutta rouvaa ilmaisivat tyytyväisyytensä siihen, että opetuksen kuluessa heille voitiin selittää vaikeat kohdat omalla äidinkiellään.

Teollisuuden palveluksessa työskenteleville siirtolaisille on kehitetty kuuden viikon erityiskurssi, joka on ollut toiminnassa kesäkuusta 1973 lähtien. Peruskurssia voidaan mukaella erityisille teollisuuden aloille sopivaksi. Sen ohella, että kurssilla opetetaan kielen perusasioita, ohjelma on suunniteltu sellaiseksi, että siinä perehdytään työympäristöön: työturvallisuuteen, sosiaalihuoltoon, henkilökunnan keskinäisiin suhteisiin jne. Näitä kursseja pidetään yleensä työnantajan ajalla, ja niillä annetaan opetusta 36 tuntia, tavallisesti kaksi tuntia kolme kertaa viikossa kuuden viikon ajan.

Teollisuuskursseja ei oletettavasti ole tarpeeksi. Esim. Brisbanessa oli käynnissä yksi ainoa kurssi, joka pidettiin Holdenin autotehtaalla. Kävin sitä seuraamassa. Kaksosistunnin ensimmäinen puolisko oli työnantajan ajalla ja kustannuksella annettua opetusta, jälkimmäinen valtion kustantamaa.

Oppilaat olivat Euroopan eri maista kotoisin olevia keski-ikäisiä miehiä, joista monet opettelivat nyt englannin alkeita asuttuaan Australiassa pitkään. Eräs oli koulutukseltaan insinööri, muuttanut maahan monta vuotta sitten ja työskenteli liukuhinnan ääressä puuttuvan kielitaidon vuoksi. Hänen kohtalonsa on varsin tavallinen Australiassa siirtolaisten englannin opettajien ja opetuksen järjestäjien kertomuksen mukaan.

On ollut pyrkimystä siihen, että eräiden *ammattialojen edustajille* järjestetään omia kielikursseja tai tavallinen kokopäiväkurssi eriytetään loppuvaiheessaan eri ammattialojen tarpeita vastaavaksi. Opettajille, lääkäreille, insinööreille ja toimitusjohtajille opetetaan alan englanninkielisen terminologian lisäksi Australiassa vallitsevia järjestelmiä ja menettelytapoja.

Useat yhteiskunnalliset ja kulttuurijärjestöt (Good Neighbour Councils, British Council, English Speaking Union, Alliance Francaise ja kansallisseurat) järjestävät nykyisin *kursseja ja keskusteluiltoja* siirtolaisille. Näissä illoissa esim. australialainen arkkitehti voi keskustella siirtolaisarkkitehdin kanssa. Moni siirtolainen on saanut tätä tietä työpaikankin. Vapaaehtoisten kulttuurijärjestöjen työn kerrottiin tuottaneen erityisen hyviä tuloksia Melbournessa.

Vapaaehtoiseen auttamiseen perustuu myös *kotiopettajajärjestelmä* (Home Tutor Scheme), joka aloitettiin virallisesti huhtikuussa 1974. Suunnitelma on laadittu ja otettu käyttöön Britanniassa ja sovellettu Australian tarpeisiin. Sen mukainen opetus on olennaisesti sosiologinen harjoitus, ja sen tarkoituksena on saattaa kotiopettajat kosketuksiin sellaisten siirtolaisten kanssa, joiden on alussa vaikea mennä muodolliselle kurssille. Useita yhteiskunnallisia järjestöjä on mukana tässä toiminnassa. Kotiopettajajärjestelmässä noudatetaan usein yhden suhde yhteen -periaatetta. Lähes kaikki paristatuhannesta kirjoihin merkitystä kotiopettajasta ovat saa-

neet opastusta tehtäväänsä, mutta varsinaisesti koulutettuja opettajia he eivät ole. Heidän työnsä on täysin palkatonta.

Kotiopettajien autettavana ei ole ainoastaan kotirouvia. Seurasin Brisbanessa kotiopettajana toimivan nuoren rouvan työskentelyä Australiassa 18 vuotta asuneen eläkkeellä olevan suomalaisen pariskunnan kotona. Kärsvällisesti ja vaihtelevia työtapoja käyttäen hän yritti perehdyttää pariskuntaa englannin kielen alkeisiin ja jokapäiväisen elämän tavallisimpaan sanastoon. Auttamistyön hän koki mielekkääksi osaksi elämänsä sisältöä, vaikka tiedolliset tulokset aivan ilmeisesti eivät vastanneet tehtävään uhrattua aikaa ja vaivaa. Opetettavat itse olivat hyvin motivoituneita ja olivat olleet sitä ennenkin. Kotiopettaja ei ollut heidän ensimmäisensä.

Kotiopettajia on mukana myös siirtolaisluokkien opetuksessa. Esim. Wollongongissa he perehdyttävät siirtolaisia paikan päällä valintamyymälöihin, kaupungintaloon ja muihin laitoksiin ja opastavat käytännön asioissa, esim. miten roskapönttöjen tyhjennys hoidetaan ja kuinka kukkakaupasta lähetetään kukkia Eurooppaan. Ennen tilanetta ja sen jälkeen käydään keskustelu. Kotiopettajien toiminta osoittaa siirtolaisille, että heistä välitetään.

Australian kunkin osavaltion pääkaupungissa on *siirtolaisopetuskeskus* (Migrant Education Centre), joka toimii valtion aikuisten siirtolaisten ja usein myös heidän lastensa englannin opetuksen hallinnollisena keskuksena, koulutusmuotojen keskipisteenä, osa- ja kokopäiväkurssien pitopaikkana, opetusmateriaalien kehittämissä ja opettajankoulutuspaikkana. Opetuskeskuksia on perustettu muuallekin kuin pääkaupunkeihin, mm. siirtolaisleireihin.

Kielenopetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös *toipilakeskuksissa ja sairaaloissa*. *Kuntoutuskurssit* (rehabilitation courses) ovat osoittautuneet erittäin hyödylliseksi yhteistyömuodoksi. Siinä ovat

mukana lääkärit, hoitajat, potilaat, sairaalan ulkopuolelta tulleet opiskelijat ja opettajat. Eräs haastattelemani hallituksen virkamies nimesi tämän kielenopetuksen lajin voimakkaasti asenteihin vaikuttavaksi yleiskurssiksi elämiseen (a general course for living). Seurasin näitä kuntoutuskursseja Canberran Woden Valley-sairaalassa. Opetusta annettiin viitenä aamuna viikossa viidellekymmenelle kuudelle eri tasoryhmiin jaetulle oppilaalle. Heistä puolet oli sairaalan potilaita, puolet ulkopuolisia terveitä. Sekä kuntoutettavien että terveiden joukossa oli suomalaisia. Hekin pitivät kurssimuotoa onnistuneena.

Jo mainittujen kurssien lisäksi annetaan *erityisopetusta luku- ja kirjoitustaidottomille siirtolaisille*. *Jatkokursseja* suullisen ja kirjallisen kielitaidon parantamiseksi on tarjolla sellaisille siirtolaisille, joilla oli kohtalaisen hyvä kielitaito jo ennen Australiaan saapumistaan ja jotka ovat suorittaneet kokopäiväkurssin saapumisensa jälkeen. Osa näistä kurseista on siirtolaisohjelman alaisia maksuttomia kurseja, osa joidenkin koulutuslaitosten järjestämiä nimellisen maksun vaativia kurseja.

Tällä vuosikymmenellä on otettu käyttöön sekä aikuisille että lapsille tarkoitettu englannin *televisio-opetus*. Tunnetussa värisarjassa *You Say the Word*, jota tällä hetkellä kolmetoista asemaa lähettää, pyritään tilannepohjaiseen kielenopetukseen ja yhteiskuntakasvatukseen. Aiheina ovat esim. talon ostaminen, vähittäismaksujärjestelmä, kulkukauppias ja monet muut tärkeät ja siirtolaisille vaikeuksia tuottavat asiat.

1.4. Opetusmenetelmät

Kun Australiassa ryhdyttiin suunnittelemaan siirtolaisten englannin opetuksessa käytettäviä menetelmiä, maan opikoulujen vieraitten kielten opetuksessa noudatettiin lähes yksinomaisesti *kielioppikäänös menetelmä*. Näyttää siltä, että

koulujen keskeinen opetusmenetelmä on edelleenkin käänös, vaikka kielten hyvät oppikirjat antaisivat mainion tilaisuuden modernimpien menetelmien käyttöön ja vaikka Australia on edelläkävijämaa siirtolaisten englannin kielen opetuksessa.

Kielioppi-käännösmenetelmä ei ole yleensä tuottanut puhutun kielen ymmärtämisen ja tuottamisen taitoa, ja siksi se ei sopinut siirtolaisten kielenopetukseen, jossa pääpaino oli asetettava kielitaidon suullisille komponenteille. Oli laadittava uusi menetelmä, jossa ei voinut tukeutua käännökseen eikä äidinkieleen. Työn suunnittelijat tutkivat aluksi, mitä muualla maailmassa oli tehty suunnilleen vastaavissa tilanteissa ja mitkä olivat tuoreimmat kielenopetuksen kehitysnäkymät muissa maissa. He havaitsivat, että Australian ongelmat olivat monessa suhteessa muista poikkeavat seuraavilla oppimiseen liittyvillä alueilla: opetuksen erityiset tavoitteet, opiskelijoiden motivaatio, heidän vaihteleva ikänsä, muistinsa, kielipiirinsä. Lisäksi oli otettava huomioon oppimisolosuhteissa esiintyvät erot. Australian siirtolaisten opettajat ja opetusmateriaalien valmistajat suunnittelivat menetelmän, jossa käytetään kohdekieltä itseään ja tukeudutaan tilanteisiin opetuksen välittäjänä. Menetelmää nimitettiin tilannepohjaiseksi (*Situational Method*).

Situational Method on ollut käytössä Australian siirtolaisten englannin kielen opetuksessa yli kaksikymmentä vuotta ja on edelleenkin. Menetelmällä on tietty luja perusta, jota ammattitaitoiset opettajat arvostavat ja jota he itse pitävät opetuksensa lähtökohdana, mutta kaikessa ihmellisessä toiminnassa on kaavoittumisen vaara, ellei pidä varaansa. Oikeastaan menetelmä itse asettaa opettajalle joustamisen velvoitteen ja täten esteen kangistumiselleen.

Pääoppikirjasarjan *Situational English for Newcomers to Australia* ensimmäisen osan opettajan oppaassa esitetään edellä

mainitun menetelmän pääperiaatteet. Lausekenteiden opettaminen on voimakkaasti painotettua. Kieliopilliset asiat opetetaan lausekaavojen avulla huolellista porrastusta ja runsasta harjoitusta apuna käyttäen. Vaikeuksia tuottaviin solmukohtiin kiinnitetään erityistä huomiota. Menetelmän mukaista on ohjata hyvään ääntämiseen, sanojen oikeaan painottamiseen ja oikeaan lauserytmiin. Opettajille annetaan yksityiskohtaiset ja huolelliset ohjeet siitä, miten näihin tavoitteisiin voidaan pyrkiä.

Australian tilannepohjainen menetelmä on suuressa määrin eklektinen, ts. sen mukaan toimiva opettaja yrittää valita parhaan aineksen eri opetusmenetelmistä ja sovittaa sen ajan tavoitteita, oppilaiden tarpeita ja oman luonteensa vaatimuksia vastaavaksi. Suoran menetelmän (*Direct Method*) hyvistä puolista on yleisesti omaksuttu fonetiikkaan tukeutuva huolellinen ääntämisen opetus, johon jo viittasin. Täysin uutena ilmiönä, jollaista en ollut muualla aiemmin nähnyt, huomiotani herätti australialaisten opettajien taito käyttää käsiään ääntämisen opetuksen apuna. Niiden avulla saatiin havainnollistetuksi mm. äänielinten (esim. kielen) asento tiettyjä ääniteitä tuotettaessa, samoin lauserytmi ja intonaatio. Käden liikkeillä oli myös symbolisia merkityksiä, jotka oppilaat näyttivät nopeasti oppivan.

Audiolingvaalisesta menetelmästä (*Audio-Lingual / Aural-Oral Method*) on omaksuttu mm. hyödyllisten ja vaikeuksia tuottavien rakenteiden runsas harjoittelu, joka suoritetaan ensin kuorossa (koko luokka, puoli luokkaa, rivi tai muu pienryhmä) ja sitten yksitellen. Jos oppilas tai pienryhmä horjuu tuotoksessaan, palataan koko luokan kuorotoistoon. Eräs menetelmän hyvä puoli on, että oppitunnilla on kielellistä toimintaa koko ajan ja jokainen oppilas tuntee olevansa mukana oppimisprosessissa. On kuitenkin vaara, että tätä menetelmää käytettäessä koulutetaan papu-

kaijoja, jotka toistavat annetun mallin mukaisia lauseita tietämättä, mitä sanovat ja miksi. Toinen vaara on, että tyydytään pelkkiin mekaanisiin suorituksiin eikä laajenneta dialogeja ja harjoituksia todellista soveltamista edellyttäviin tilanteisiin. Kielitaitohan edellyttää luovuutta. Kolmanneksi: tässä menetelmässä kirjoitetun kielen antama tuki on usein ollut liian viivästettyä.

Australian Situational Method on pyrkinyt torjumaan audiolingvaalisen menetelmän haittapuolet. Muun muassa suullisesti opitun kirjallinen vahvistus annetaan yleensä välittömästi myös alkaja-asteella. Opettajaa neuvotaan opettamaan uudet asiat luonteissa yhteyksissä ja tekemään niiden merkitys oppilaille selväksi. Lisäksi pidetään tärkeänä, että opettaja soveltaa ja laajentaa opettamansa asiat luokkahuoneen ulkopuolisiin tilanteisiin. Opettajaa kehoitetaan järjestämään säännöllisesti keskusteluharjoituksia oppilailleen, jotta he voisivat käyttää karttuvan kielitaitonsa funktionaalisia yksiköitä luonnollisissa yhteyksissä.

Erään osavaltion siirtolaisopetuskeskuksen johtaja kritisoi ankarasti sekä vallitsevaa oppikirjaa että siihen liittyvää menetelmää: liian rakennepitoista, jäykkää, vanhentunutta, liian kauan ja yksipuolisesti hallinnut Australian siirtolaisten kielinopetusta, ei lainkaan uusia ajatuksia. Koska oppikirjan ja menetelmän mukaista on kuitenkin ottaa huomioon todelliset tilanteet ja opiskelijoiden tarpeet, opettajan velvollisuus on pysytellä ajan tasalla, vaikka tekstimateriaali vanhenisikin. Menetelmää ei tällöin voi syyttää joustamattomaksi. Lisäksi materiaalia on jatkuvasti muokattu ja laajennettu. Kirjasarjan kansainvälinen versio Situational English, joka ilmestyi 1965 - 1967, perustuu samoille periaatteille kuin edeltäjänsäkin ja on laajalti arvostettu. Australiassa on toisaalta otettu käyttöön moderneja eurooppalaisia kursseja. Erityisesti minua kiinnosti Brisbanessa käytössä

oleva ranskalainen All's Well-materiaali ja siihen liittyvät menetelmät (Dickinson et al., All's Well, Marcel Didier, Paris, 1975).

Nykyisin kielenopetuksen alueella on kautta maailman tapahtumassa liikehdintää, johon ovat osaltaan vaikuttamassa uudet yhteiskunnalliset, kielitieteelliset ja psykologiset näkemykset. Meidän maassamme tilannepohjaisuus on ajankohtainen käsite. Australialaisittain tarkasteltuna sille sopisi sekaannuksen välttämiseksi paremminkin nimeksi funktionaalisuus, koska rakenteiden voimakas painottaminen ja perusteellinen harjoittelu poikkeavat meidän tilannepohjaisen suuntauksemme periaatteista. Australiassakin harkitaan tällä hetkellä, olisiko siirtolaisten kielenopetus perustettava vastaisuudessa sellaisiin käsitteisiin kuin aihekeskeisyys tai kokonaisvaltaisuus vai olisiko lineaarista etenemistä edelleen noudatettava. Yksimielisiä ollaan siitä, että opettajien on joustettava rakenteiden opettamisessa opiskelijoittensa tarpeiden mukaan. Usein esim. jokin aikamuoto, mm. imperfekti, on opetettava aikaisemmin kuin kurssi edellyttää. Opettajat ja kurssin laatijat joutuvat jatkuvasti suorittamaan kurssin muokkausta ja arviointia. Samoin uutta ja ajankohtaista lisämateriaalia on jatkuvasti tuotettava sekä kielitaidon kartuttamiseksi että yhteiskuntatietouden ja kulttuuritaustan laajentamiseksi.

Joukko julkaisuja on ollut tukemassa opettajien työtä. Liittohallituksen opetusministeriö on viime vuosina toimittanut TEFL/TESL Newsletter ja TEFL/TESL Bulletin -nimisiä aikakauslehtiä, joissa on mm. tietoja tehokkaista opetusmenetelmistä englannin opettamiseksi vieraana eli toisena kielenä ja opettajille järjestettävistä kursseista. Julkaisuista vanhin ja merkittävin on English a New Language, jonka ensimmäinen numero ilmestyi tammikuussa 1950. Lehden vaikutus on ollut huomattava paitsi opetusmenetelmiin, myös oppikurssien ohjelmiin ja oppikirjojen sisältöön. Sen

artikkeleissa on kiinnitetty huomiota eri vähemmistökansallisuuksien kielitaustan aiheuttamiin oppimisvaikeuksiin. Suomea äidinkielenään puhuvien tämän alan erityisongelmia on käsitelty ansiokkaasti marraskuussa 1971 (Vol. 13, No. 2, p. 3 - 18).

1.5. Opettajat

Minulla oli ilo seurata Australiassa erinomaisen taitavien opettajien työskentelyä sekä aikuisten siirtolaisten että siirtolaislasten parissa. Näiden opettajien yhteisiä ominaisuuksia ovat tehokkuus, aktivointitaito, kiinnostuneisuus työstään ja sympaattinen asennoituminen opetettaviinsa. Tiedustellessani heitä, mitä he pitävät työstään, tavallisin vastaus oli "I love it." He myös pyrkivät perehtymään oppilaisiinsa henkilökohtaisesti, tuntemaan heidän kotitaustansa, erityisongelmansa, ammatinsa tai koulutuksensa ennen Australiaan siirtymistä, entisen kotimaan kulttuuritekijät ja äidinkielen englannin opiskeluun interferenssiä aiheuttavat piirteet.

Australiassa vallitsevan filosofian mukaista on antaa ihmiselle tilaisuus osoittaa käytännössä, mihin hän pystyy. Valintaa ei ensisijaisesti suoriteta papereiden ja akateemisten oppiarvojen perusteella. Esimerkiksi Canberrassa siirtolaisten opettajiksi halukkaat otetaan haastattelun jälkeen tehtäväänsä koeajaksi. Sen päätyttyä heidän käytännössä osoittamansa kompetenssi ratkaisee heidän hyväksymisensä tai hylkäämisensä.

Aikuisten siirtolaisten opettajat ovat yleensä tavallisen opettajankoulutuksen saaneita henkilöitä, ja useimmat toimivat siirtolaisten kielenopetuksessa osapäiväisesti. Ennakkokoulutuksen järjestäminen heille on ollut vaikeaa. Koulujen lomat ja työaikana illat ovat osoittautuneet sopivimmaksi ajaksi kouluttaa siirtolaisten opettajia. Lomakursseille osallistuminen on vapaaehtoista.

Ohjaavien opettajien toiminta siirtolaisten opettajien koulutuksessa on ollut merkittävä vuodesta 1951 lähtien. Aikuisopetuksessa heidän työhönsä on kuulunut vierailu iltakursseilla, demonstrointi ja menetelmällinen ohjaus. Heille puolestaan pidetään aika ajoin seminaareja, joissa huolehditaan heidän ammatillisesta kehityksestään.

Useat haastattelemistani siirtolaisten opettajista, sekä aikuisten että lasten, olivat toimineet englannin opettajina Australian ulkopuolella, yleensä jossakin Euroopan tai Aasian maassa. Tätä kokemustaan he pitivät erittäin merkityksellisenä nykyisen työnsä kannalta. He olivat saaneet uuden perspektiivin omaan äidinkieleensä, oppineet ymmärtämään paremmin sen rakenteen ja ne vaikeudet, joita sitä vieraana kielenä opiskelevilla voi olla.

1.6. Siirtolaislasten koulutusohjelma

Siirtolaislasten koulutusohjelmaa ryhdyttiin toteuttamaan huhtikuussa 1970. Sen mukaan piti voida järjestää englannin kielen erityisopetusta siirtolaislapsille, joiden koulukäynti kärsi heidän puutteellisen kielitaitonsa vuoksi. Vuoden 1975 päättyessä noin 2 200 erityisopettajaa opetti lähes sataatuhatta lasta yli tuhannessa koulussa. Suoritettujen tutkimusten mukaan opettajien ja opetuksen tarve on kuitenkin huomattavasti suurempi.

Siirtolaislasten opettajille pidetään kursseja, joilla opetetaan mm. opetusmenetelmien hallintaa, audiovisuaalisten apuvälineiden valmistusta ja käyttöä, siirtolaislasten opetuksen sosiokulttuurillisia puolia ja tärkeimpiin vähemmistökansallisuuksiin kuuluvien lasten kielellisiä erityisvaikeuksia.

Valtiovalta on rohkaissut siirtolaisopetuksen ottamista mukaan kaikkien opettajankoulutuslaitosten yleiseen opetusohjelmaan. Opettajiksi valmistuville on jonkin verran järjestetty ja pyritään vastaisuudessa

järjestämään kursseja ja seminaareja, joissa heitä perehdytetään vähemmistökansallisuuksiin kuuluvien lasten taustatekijöiden mukanaan tuomiin ongelmiin ja opettajien asemaan monikulttuurillisessa yhteisössä. Pidetään tarpeellisena, että opettaja on tietoinen näistä tekijöistä, pystyy selviytymään monikielisessä luokassa ja kykenee auttamaan kaikkia lapsia ymmärtämään paremmin siirtolaisuuden vaikutuksen Australian yhteiskuntaan.

Käytännön koulutyössä näin seuraavia siirtolaislasten kielenopetuksen ratkaisumalleja, joista jokaisella oli omat hyvät puolensa:

1. Erityisopettaja kiertää paikkakunnan kouluissa ja antaa apua tarvitseville siirtolaislapsille erityisopetusta heidän englannin tunneillaan.
2. Erityisopettajalla on koulussa tai sen lähellä olevassa rakennuksessa oma luokkahuone, jossa hän kokopäivätoimisesti opettaa eri luokkatasoilla olevia lapsia heidän englannin tunneillaan.
3. Avoimen koulun systeemissä on erityisopettajia, jotka auttavat luokkien omia opettajia siirtolaislasten opetuksessa tavallisissa luokkatilanteissa.
4. Siirtolaislapset on koottu koulun lähellä olevaan rakennukseen ja saavat siellä koko päivän intensiivistä englannin opetusta erityisopettajien johdolla siihen asti, kunnes heidän kielitaitonsa on riittävän vahva heidän selviytymiseensä normaalissa luokkaopetuksessa.
5. Paikkakunnan oppikouluikäiset englannin opetuksessa apua tarvitsevat siirtolaislapset on koottu yhteen keskukseseen, jossa he käyvät läpi tietyn pituisen ja sisältöisen kielikurssin. Sen suoritettuaan he palaavat kouluihinsa.

Lisäksi on tilanteita, joissa tavallisen opettajan opetettavina on useita kielitaidoltaan eritasoisia siirtolaislapsia, ja toisia, joissa

heitä on yksi tai kaksi. On myös kouluja, joissa siirtolaislapsille on järjestetty mahdollisuus opiskella äidinkieltään arvokkaan kulttuuriperintönsä säilyttämiseksi. Niiden toiminnan perustana on usein hieno filosofia.

Liittohallituksen virkamiehet, siirtolaisopetuskeskukset ja opettajat tekevät parhaansa kehittääkseen eri-ikäisille ja -tasoisille siirtolaislapsille eri tarkoituksiin sopivaa opetusmateriaalia.

2. AUSTRALIAN SUOMALAISTEN SIIRTOLAISTEN LASTEN KOULUMENESTYS

Ruotsiin muuttaneiden suomalaisten siirtolaisten lasten koulumenestys on viime vuosina ollut innokkaan tutkimuksen kohteena. Australian suomalaislasten koulumenestystä ei tiettävästi ole aiemmin tutkittu. Kun tätä tehtävää suoritin, haastattelin opetuslalla työskenteleviä australialaisia ja satoja suomalaisia kouluissa, kodeissa, klubeissa ja kirkoissa eri puolilla Australiaa.

Ilmeni, että suomalaislasten koulumenestys on yleensä hyvä. Kukaan haastelluista ei esittänyt päinvastaista mieltä. Vajaat kymmenen prosenttia piti menestystä vaihtelevana: on kaikenlaisia oppilaita kuten Suomessakin.

Selväksi kävi, että sitä paremman kielitaidon ja koulumenestyksen lapset saavuttavat, mitä nuorempina he ovat Australiaan muuttaneet ja mitä varhemmin he pystyvät koulunsa aloittamaan. Ala-asteella lapset oppivat nopeasti kielen sen tasoisena, kuin he sitä tarvitsevat.

Mikäli he siirtyvät Australiaan vasta oppikouluikäisinä eivätkä ole aikaisemmin englantia opiskelleet, heillä on vaikeuksia. He eivät ehdi oppia kieltä riittävän hyvin menestyäkseen opinnoissaan ja turhautuvat, kun eivät selviydy edellytyksiään vastaavalla tavalla. Lisäksi uudet olosuhteet ja uusi koulumuoto aiheuttavat sopeutusvaikeuksia muutenkin vaikeassa iässä.

Narrabunda Primary School Canberrassa on avoin koulu. Sen toiminnan pohjana on oma filosofia. "Ongelmat on ratkaistava siellä, missä ne ovat: luokkahuoneessa." Samassa luokassa voi olla kuudentoista eri kansallisuuden edustajia. Taitavat erityisopettajat toimivat luokanopettajien apuna.

Tapasin eräässä Canberran kolmannen asteen opinahjossa 23-vuotiaan Erkin, joka kertoi muuttaneensa Australiaan kahden-toista ikäisenä. "Tämä tapahtui viime hetkellä. Jos olisin ollut vähänkin vanhempi silloin, en selviäisi yliopisto-opinnoista." Erkin mielipide tukee sitä käsitystä, jonka sain siirtolaisten englannin kielen opetuksesta vastuussa olevilta henkilöiltä ja pärlitakymmeneltä maahan muuttaneelta siirtolaiselta.

Australiassa suorittamani tutkimuksen tulokset poikkeavat ruotsinsuomalaisten lasten kielitaitoon ja koulumenestykseen kohdistuneitten tutkimusten tuloksista. Ruotsissa suomalaislapset eivät opi kunnolla maan kieltä ja osittain unohtavat äidinkieltensä. Heistä ei tule kaksikielisiä vaan puoli-kielisiä. Vaikka heidän älykyytensä on normaali, heidän koulumenestyksensä jää heikoksi, ja sen seurauksena he menettävät mahdollisuutensa jatkaa korkeammassa oppilaitoksissa. Epäkohtia on pyritty korjaamaan mm. tehostamalla Ruotsissa asuvien suomalaislasten äidinkielen opetusta.

Lisäksi Ruotsiin muuttoa suunnittelevia vanhempia on neuvottu siirtymään sinne vaiheessa, jolloin heidän lapsensa ovat jo aloittaneet koulunkäynnin kotimaassa ja ehtineet saada riittävän suuren käsitevaraston äidinkielellään. Tällöin oletetaan ruotsin kielen oppimisen ja Ruotsin kouluoloihin sopeutumisen sujuvan helpommin. Australiaan muuttoa harkitseville olisi tutkimukseni tulosten perusteella annettava täysin päinvastaiset ohjeet.

Asenteet ja siirtolaisuuden luonne ovat varmaan tärkeitä tekijöitä selvitettäessä syitä siihen, miksi australiansuomalaisten siirtolaisten lapset yleensä oppivat maan kielen nopeasti ja menestyvät hyvin koulussa, kun taas vanhempiensa mukana Ruotsiin muuttaneiden suomalaislasten kohtalo on toisenlainen. Suomalaisia arvostetaan Australiassa. Lasten ei tarvitse kärsiä siitä,

että he ovat suomalaisia. Ei ole negatiivisesti vaikuttavia ennakoasenteita. Ruotsista voidaan tuskin yleistäen sanoa samaa puolin ja toisin.

Australiaan muuttaneet suomalaiset ovat useimmiten yritteläitä ja ammattitaitoisia työntekijöitä, jotka ovat tehneet pitkän matkan maapallon toiselle puolelle sinne jäädäkseen. Lapset tietävät, että maan kielen oppiminen on heille välttämättömyys. Ruotsiin muuttaneiden vanhemmat eivät useinkaan ole tehneet pysyvää päätöstä jäämisestä tai paluusta, mikä epäilemättä saa lapsissakin aikaan epävarmuutta ja heikentää heidän oppimismotivaatiotaan.

Ruotsissa on havaittavissa voimakasta suomalaisasutuksen keskittyneisyyttä. Sama ilmiö voidaan todeta myös Australiassa, muttei yhtä laajana ja ongelmallisena kuin Ruotsissa. Kovin monta suomalaislasta ei osu samaan kouluun tai ainakaan samaan luokkaan, joten tällainen tekijä ei hidasta maan kielen oppimista. Australiassa suomalaislasten on varsin pian helpompi puhua keskenään englantia kuin suomea, näin myös toisilleen kotona, vaikka he puhuvat äidinkieltä vanhemmilleen, joiden englannin taito on yleensä melko vaatimaton.

Vaikka suomalaislasten koulumenestys Australiassa on hyvä, he eivät ole aina halukkaita jatkamaan koulukäyntiään täytettyään 15 eli oppivelvollisuuden päätyttyä. Omat ansiot houkuttelevat, ja ammattikouluja voi käydä työn ohessakin. Viime aikoina kuitenkin erityisesti nuorisoa koetteleva työttömyys, vaatimusten kiristyminen, opiskeluavustusten saanti, vanhempien kohonnut elintaso ja asenteiden muutokset ovat olleet myötävaikuttamassa suomalaisnuorisonkin koulunkäynnin jatkumiseen.

TEACHING ENGLISH TO IMMIGRANTS AND THE SCHOOL SUCCESS OF FINNISH CHILDREN IN AUSTRALIA; SUMMARY

On my sabbatical leave from the University of Oulu a year ago I studied in Australia the courses, materials and methods used in teaching migrants (immigrants) English. I was particularly interested in my former countrymen's knowledge of English, their participation in language classes and their children's school achievement. A great deal of research work has been done in Sweden concerning Finnish migrant children's language learning and school achievement in that country. The results are different from those of my research in Australia.

As a rule, Finnish migrants are appreciated in Australia as energetic and skilled workers, but their knowledge of English is quite modest in case they have not studied English or some other foreign language before leaving for Australia. Their children, however, learn the language fast and generally do well at school provided they have come to the country early enough, i.e. before their teens.

The Commonwealth of Australia launched its scheme of teaching migrants English in the late 1940's. Some of the courses inaugurated then are still popular, e.g. the evening continuation classes and instruction by radio and correspondence. Within the last ten years development has been fast. Today there are various full-time courses, intensive courses and accelerated courses for instance. The students are even paid a living allowance while attending them. There are part-time accelerated courses, particularly suited to shift-workers and housewives; industrial and professional courses, rehabilitation courses in hospitals, television courses, and classes run by

volunteers. In many ways the migrants are shown that they are cared for.

The child migrant education program was introduced in 1970. There are several good models of solving the problems in this area, but according to specialists, more help is needed. It is noteworthy that though the migrant child is taught English and given instruction about life in Australia, he is at the same time encouraged to retain and respect his mother tongue and cultural heritage, nowadays considered values to be preserved. There are schools providing instruction in the child's native language.

I found the teachers qualified to teach English as a second language highly efficient, devoted to their work, and sincerely interested both in their students and their ethnic-cultural backgrounds.

The Australian 'situational method', the prevailing method for over twenty years, is to a great extent eclectic. It obliges the teacher to be flexible and keep up with the times irrespective of the text material. Besides, course writers and teachers do their best in their continual assessment, revision and production of language learning materials.

When interviewed, the migrants themselves seemed to appreciate Australia's versatile efforts to teach them English. Negative criticism was expressed by those engaged in teaching or otherwise responsible for migrant education. In their opinion not enough was being done for the migrants, both children and adults, and many of them felt more money was badly needed to maintain, extend and improve the programs started.

The Swedish commission on immigration research (Eifo)

Assistant secretary of EIFO, studied economic history at the University of Yale, Ph.D. from the University of Stockholm, 1976.

Since the end of the 1960's discussions have taken place in Sweden about a better coordination of Swedish Immigration research. In 1967 a working-party dealing with Immigration within the Ministry of the Interior recommended that an organization be established to coordinate research in this field. The Commission on Immigration (Invandrarutredningen), which was set up in 1968, to a certain extent functioned as such an organization. In its report in 1974 the Commission proposed the establishment on a permanent basis of an organization to deal with research on immigration. In the Government Bill (1975:26) concerning guidelines for the immigration policy, the Minister moving the Bill stated (p. 26) that "research relating to immigration should be reinforced" and continued:

"So far research efforts in this field have been fairly limited and inchoate in relation to the heavy resources which are allocated every year for measures in the field of immigration policy. As I see it, the essential purpose of research in this field should be

to furnish guidance for the continuing reform of immigration policy. It is therefore of great importance that close contact be maintained between research institutions and administrative bodies, so that research findings can be translated into practical reforms. At the same time one of the important tasks of this research will be to furnish a basis on which to evaluate and reconsider activities already in progress."

The structure of EIFO

The Commission on Immigration Research (in Swedish: Expertgruppen för invandringens forskning, abbreviated EIFO) was set up by the Swedish Government at the end of 1975 to "define research priorities in matters concerning immigration and emigration, the position of immigrants in society etc., and to follow and initiate research into such matters". EIFO is attached to the Ministry of Labour and reports to the Minister in Charge of Immigration. The members of the Commission represent the national authorities most immediately concerned with immigrant

affairs (the Ministry of Labour, the National Labour Market Board, the National Board of Education, the National Board of Health and Welfare, the National Immigration and Naturalization Board and the Central Bureau of Statistics, SCB) together with the Swedish Employers' Confederation (SAF) and the Swedish Confederation of Trade Unions (LO). The Commission, which meets 4-6 times a year, also includes representatives of the universities. The Secretariat of the Commission with a staff of five persons, is housed in the premises of the Ministry of Labour. The Chairman of the Commission is Professor Gösta Rehn of the Social Research Institute.

The activities of EIFO

EIFO began its activities in the spring of 1976 by initiating a survey of research which had been completed, was in progress or was planned in Sweden concerning international migration and immigrant and minority questions. Among other things EIFO has procured grants totalling Skr 30,000 ¹⁾ for two bibliographies of immigrant research in Sweden. These bibliographies are being distributed to the relevant authorities and research institutions.

One of EIFO's tasks is to deal with applications for grants from the Ministry of Labour research fund. These applications are sent to the Ministry, which then refers them to EIFO for comment, but they are actually decided by the Minister of Labour in consultations with the Minister in Charge of Immigration. So far, since the spring of 1976, EIFO has dealt with a total of 17 applications for grants totalling Skr 1.6 m. Ten of these applications have been seconded and granted, the total amount thus awarded being upwards of Skr 650,000. The largest grants have been made towards the study of "The First Immigrant Election" conducted by Prof. Tomas Hammar at the University of Stockholm (Skr 200,000)

and to Prof. Sten Johansson at the Social Research Institute for immigrant studies within the Level of Living Survey (Skr 210,000).

In addition to these Skr 650,000 which have been awarded to various research projects under the responsibility of the Universities, EIFO itself has been granted some Skr 770,000 by the Ministry for its own research projects.

EIFO tries to keep in continuous touch with researchers at various institutions in Sweden and abroad who are concerned with migration, immigrant and minority affairs. A meeting of migration researchers was organized by EIFO in the spring of 1976, and EIFO also took part in the planning of the Third Nordic Seminar on Migration Research, which was held in Finland in May 1976 with some 60 migration researchers as participants.

The Secretariat of EIFO follows migration and minority research in other countries through contacts with researchers in the European countries, North America and elsewhere, and through the international organizations concerned (mainly ILO, OECD and the Council of Europe). The Secretariat is responsible for compiling Sweden's annual report to the OECD (SOPEMI) concerning the development of immigration to Sweden.

Many authorities, organizations, institutions and individual researchers turn to EIFO for information concerning statistics and research relating to immigration and for help in connection with statistical analyses. EIFO co-operates closely with the Documentation Service set up at the National Swedish Immigration and Naturalization Board in 1976. This Service, which has a staff of some five persons at its disposal, is in the process of constructing a data bank concerning literature and research on immigration in Sweden, international migration and conditions in various countries

from which immigrants come. The Service is also responsible for the library of the National Immigration and Naturalization Board. The head of the Service is a member of the EIFO Secretariat.

EIFO publishes a series of research reports. The following reports have been issued so far:

1. Proceedings of the 1974 Nordic Seminar on Long-Term Effects of Migration (Published in May 1976, 389 pp, in *English*).
2. Pertti Toukoma, The linguistic development and achievement of Finnish immigrant pupils in Swedish elementary schools (Published in January 1977, 61 pp. in *Swedish*).
3. Tomas Hammar, The First Immigrant Election (Published in February 1977, 124 pp. in *Swedish*).
4. Tomas Hammar, The First Immigrant Election (Published in February 1977, 48 pp, in *English*).
5. Report to OECD (SOPEMI) on immigration to Sweden in 1976 and the first half of 1977 (Published in September 1977, 39 pp, in *English*).

The most time-consuming of EIFO's activities, however, are the research projects for which EIFO itself is directly responsible. Projects of this kind are now in progress in the following six fields.

1. Immigrants and the local franchise

EIFO has financed and published the study of immigrants and the local franchise conducted at the Department of Political Science in the University of Stockholm (see above). EIFO has also been involved in the planning of a number of other studies on the role of immigrants in the 1976 election and is continuously analyzing research and statistics concerning this electoral reform.

2. Statistics concerning minority languages

In September 1976 the Government commissioned EIFO to propose a plan for statistics concerning the occurrence and use in Sweden, as native languages, of languages other than Swedish. A special working-party has been set up by EIFO for this project. A major sample survey of the currency of minority languages in Sweden is being planned by the EIFO Secretariat in association with the SCB.

3. Assyrian immigration

In connection with the decision by the Government in 1976 to let some 6,000 "Assyrians" (mainly from Eastern Turkey) stay in Sweden, EIFO initiated a research project concerning Assyrian immigration to Sweden. The purpose of the project is to study the preparedness of the authorities to cope with the influx of such a group as the Assyrians, and also to study the Assyrians in Sweden from an ethnic point of view. The project began in the spring of 1977 and is being conducted by four researchers at the Departments of Political Science and Social Anthropology in the University of Stockholm.

4. Unemployment among young immigrants

In May 1977 EIFO was commissioned by the Government to make a closer inquiry as soon as possible with regard to the new particulars received from the SCB indicating that unemployment was higher among young immigrants than among young Swedes. This assignment is being carried out by the EIFO Secretariat in consultation with the SCB.

5. The structure of immigration from outside the Nordic area

EIFO has initiated a sample survey on the structure of immigration from outside the Nordic countries. The purpose of this survey is to obtain a clearer picture of the characteristics of present immigration from outside the Nordic area, which is very heavy but now only incorporates a small proportion of genuine labour immigration. The survey is to be conducted in collaboration with the National Immigration and Naturalization Board and the SCB. A report will be issued in 1978.

6. The long-term effects of immigration

Early in 1977 EIFO initiated the compilation of an integral plan for surveys concerning the long-term effects of immigration, i.e. broad-based studies of the position of immigrants in Sweden and of possible future developments in this respect and as regards the general fabric of immigration policy. The purpose of this wideranging project will be to supply a basis for future discussions concerning the focus of Swedish immigration policy. The project will comprise a major, nationwide interview survey (possibly combined with a language survey of the kind mentioned in point 2) and a number of subsidiary studies of important topics. The interview survey will be conducted by the SCB and will take a long time to plan and carry out. To a great extent it will cover questions concerning the second generation of immigrants. The subsidiary studies will be carried out by a research group in collaboration with the EIFO Secretariat, and will centre mainly round the following points of inquiry.

- a. Does Sweden have anything to learn from the immigration policies of "the big immigration countries" (the USA, Canada etc.)?
- b. Immigration policy and population development.

- c. The future of immigrant children.
- d. The effects of immigration on Sweden's economic and cultural relations with other countries.

These studies should be completed by 1979.

In the long-term perspective EIFO plans to publish a book with the preliminary title "To Evaluate Immigration Policy". The book is intended to be a synthesis of studies carried out or supported by EIFO, and is scheduled to appear in 1980.

---

1) One Skr was in January 1978 approximately the equivalent of one Ffr (0.20 US \$).

Suomenkielisiä radiolähetyksiä uudella mantereella

Suorittanut Tampereen yliopistossa sosionomin tutkinnon. DX-kuuntelija, joka on harrastukseensa tutkinut USA:n ja Kanadan suomenkielisiä radio- ja televisio-ohjelmia.

Suomenkielisen sanomalehdistön alkaessa vähentyä, ottivat sen paikan tiedonvälittäjänä vähitellen suomenkieliset radiolähetykset. Asian panivat alkuun v. 1930 paikkeilla eräät papit, jotka oivalsivat radion merkityksen ja alkoivat lähettää seurakuntalaisille radion välityksellä jumalanpalveluksia ja aamuhartauksia. Myös Suomi-Opisto alkoi v. 1930 radioida suomenkielistä ohjelmaa kahdesti viikossa Calumetin asemalta.

Vuosi 1937 oli suomenkielisten uutisohjelmien alkamisvuosi, silloin Onni Laine aloitti Minnesotan Duluthissa WHDF-aseman kautta Russel-Miller - jauhomylltyjen kustantamat viiden minuutin pituiset ohjelmat. Ohjelmat kasvoivat toisen maailmansodan aikana puolen tunnin pituisiksi ja niitä radioitiin kuutena päivänä viikossa. Laine toimitti ohjelmia noin kymmenen vuotta, jonka jälkeen työtä jatkoi Rudolph Kemppe 23 vuotta. Ohjelmat sisälsivät uutisia, mainoksia, musiikkia sekä tiedot

kaikista suomalaisten toiminnoista niin kirkon kuin politiikan aloilla. Aseman levykokoelma oli suuri, noin 4.000 levyä. Parhaimmillaan ohjelmien kuuntelijamäärä oli yli 100.000 (tällöin lukuun sisältyivät myös Kanadan puolella asuvat suomalais-siirtolaiset). WHDF-aseman omistaja oli syntyperältään suomalainen, Mrs. Burgan (o.s. Karhu). V. 1969 ohjelmat lakkasivat kun Kemppe joutui heikkenevän terveytensä vuoksi lopettamaan eikä työlle löytynyt jatkajaa.

"Suojasen Kestikievari"

Suomalaisin maamme ulkopuolella toimivista radioasemista lienee ollut Michiganin Hancockissa toimiva radioasema WMPL eli suomalaisittain "Vimpeli". WMPL oli osakeyhtiö ja sen kolmesta omistajasta oli kaksi suomalaista, lisäksi yhtiön presidentti oli avioliitossa suomalaisen kanssa. Aseman henkilökunta oli myös etupäässä suomalaisia. Suomenkielisiä ohjelmia radioitiin arkipäivisin puolituntia ja sunnuntaisin koko tunti. Suomenkielisten ohjelmien toimittamisesta vastasi 13 vuoden ajan

Reino W. Suojanen. Arkipäivien ohjelmat sisälsivät maailmanuutiset, tiedoituksia ja mainoksia. Sunnuntaiohjelmat sisälsivät ohjelman "Suomen Soitto" jossa esitettiin suomalaista musiikkia sekä kuuluisan "Suojasen Kestikievarin", jossa haastateltiin eri alojen suomalaisia, myös moni Suomestakin saapunut vieras ehti esiintyä tässä ohjelmassa. Suojanen kertoo, että ollessaan johtokunnan sihteerinä hän itse hankki lähetysajan, liikemainokset sekä kirjoitti editoraalit eli päivän artikkelit. V. 1969 asema vaihtoi omistajaa ja sen uudet omistajat lopettivat suomenkieliset ohjelmat. Reino W. Suojanen, joka on eräs suomalaisohjelmien veteraaneja, viettää nykyisin eläkepäiviä Floridassa.

Muita "keskilännen" suomalaisohjelmia

Ironwoodissa lähetti 1950- ja -60-luvuilla WKJB radioasema usean vuoden ajan Edith Aspholmin toimittamia suomenkielisiä radio-ohjelmia. Minnesotan Cloquetissa aloitti v. 1950 radioasema WKLK Wilho Niemen toimittamat suomenkieliset ohjelmat. Niemi toimitti näitä ohjelmia kuolemaansa eli v. 1971 saakka jonka jälkeen muutaman vuoden ajan työtä jatkoi Senega Panger, nykyisin toimitustyöstä vastaa Eino Lipponen. Ohjelma "Finnish Hour" radioidaan sunnuntaisin tunnin pituisena, ohjelma on tyypillinen amerikkansuomalaisten radio-ohjelma sisältäen uutisia, suomalaista musiikkia sekä mainoksia. Ohjelmien mainostajina toimivat paikallinen öljy-yhtiö, hautaustoitto sekä osuuskauppa.

Michiganin Ironwoodissa toimiva WJMS-radioasema aloitti suomenkieliset ohjelmat 1964 Eugene Kompsin toimesta, nykyisin suomenkielisistä ohjelmista vastaa Tiivo Rajala.

"Keskilännen" alueella radioivat eräät asemat lyhyitä suomenkielisiä uskonnollisia ohjelmia. Näitä on mm. WWOW Ohiossa, itärannikolla WLYN Bostonissa ja WRKD Mainessa Rocklandin kaupungissa. Kahden

viimeksi mainitun aseman suomalaisohjelmista vastaa yhdistys "Finnish Gospel Association, Inc" ja ohjelmien vetäjinä toimivat Hanna ja Matti Salomaa. Ohjelmat sisälsivät pari suomalaista virttä, puheen sekä haastatteluja.

Lahjoituksia Suomeen

"Uuden Englannin" alueella Massachusettsin Fitchburgissa aloitti radioasema WEIM 1940-luvun alkupuolella, siis sota-aikana, suomenkieliset ohjelmat. Sotavuosien aikana radiouutiset Suomesta olivat jännittäviä ja järkyttäviä ja siksi amerikkansuomalaisetkin halusivat pysyä ajan tasalla. Aseman suomenkielisten ohjelmien toimittamisen aloitti Henry Puranen ja hänen jälkeensä jatkoi työtä Paul W. Hanslin. Kun Fitchburgiin perustettiin v. 1950 uusi radioasema WFGM aloitti Hanslin siinä puoli tuntia kestävä ohjelman "Finnish Hour". Ohjelma sisälsi viiden minuutin uutiset, onnitteluja, seura-ilmoituksia, haastatteluja sekä tietysti mainoksia, jotka kustansivat ohjelmat. Syyskuussa 1956 Hanslin aloitti taas WEIM-aseman kautta suomenkieliset ohjelmat, tällä kertaa tunnin pituisina. Ohjelma oli nimeltään "Music of Finland" eli "Suomen Säveliä", ohjelman tunnussävelenä näet soitettiin "Suomen laulu". Suomalaisista äänilevyistä oli tällöin kova puute ja niitä jouduttiin lainaamaan mistä niitä ikinä löytyi, myöhemmin tilanne oli toinen sillä Hanslin aloitti suomalaisten levyjen maahantuonnin. Hanslin kertoo pyytäneensä Suomen Yleisradiosta levyjä sekä muuta ohjelma-apua mutta mitään apua ei koskaan tullut. Nykyisinhän tilanne on toinen sillä Yleisradion nauhoitepalvelusta lähetetään usealle USA:n radioasemalle valmiita ohjelmanauhoja.

Ohjelmien kohokohtia olivat useiden kuuluisien suomalaisten haastattelut sekä rahan-keräykset joita tehtiin "sävellahjan" periaatteella usean suomalaisen kohteen hyväksi.

WEAT-aseman suomalaisohjelmien järjestäjä-kuuluttaja Alfons Ukkonen.

Rudolph "Rudi" Kemppa WHDF-aseman studiossa Duluthissa

Helvi Qvist KOED-aseman studiossa San Franciscossa lukemassa uutisia.

Satoja dollareita saivat aikanaan Sydän-tautiliitto, Pelastusarmeija, Suomen Olympialaisten Keräystoimikunta ja Bostonin maratonin suomalaisosanotto.

Nämä ohjelmat päättyivät tammikuussa 1969, tällöin sikäläinen Federal Communications Commission vaati, että kaikki vieraskieliset radio-ohjelmat on nauhoitettava ja arkistoitava ja niiden sisältö piti kääntää englanniksi ja esittää radioaseman hyväksyttäväksi ennen radiointia. Koska ohjelmat yleensä olivat "eläviä" ja koska käännöstyö nauhoituksineen olisi ollut hankalaa ja aikaavievää lopetti Hanslin ohjelmat. Ohjelmien loppuminen oli valitettavaa koska niillä oli runsaasti kuuntelijoita Fitchburgissa ja sen ympäristössä.

Nykyisin WEIM-asema radioi sunnuntaisin 15 minuuttia kestävän uskonnollisen ohjelman.

Painopiste siirtyy Floridaan

"Keskilännen" alue eli suurten järvien eteläpuolella olevat osavaltiot olivat kauan suomenkielisen radiotoiminnan keskuspaikkana (1930-luvulta 1960 luvun loppupuolelle saakka) mutta nykyisin painopiste on Floridassa Lake Worthin ja Lantan alueella. Em. alueet muodostavatkin tällä hetkellä suurimman yhtenäisen amerikkalais-suomalaisten asumaaluetta. Vakituisia asukkaita on noin 10.000 ja talvikautena luku vähintään kaksinkertaistuu.

Jo yli 25 vuotta on ABC Network System'iin kuuluva radioasema WEAT radioinut suomenkielisiä ohjelmia. Hankkeen alullepanija oli Aino Carlson ja hän toimitti ohjelmia 8 vuotta, seuraavaksi ohjelmista vastasi William Kyrö 4 vuotta jonka jälkeen Elsa Halme-Penn hoiti työtä 11 vuotta. Nykyisin ohjelmien kuuluttaja-järjestäjän tehtävää hoitaa Alfons Ukkonen, hän on vastannut tästä työstä jo viitisen vuotta. Ohjelma sisältää uutisia, haastatteluja, pikku-uutisia siirtolaisten tapahtumista sekä suomalaista musiikkia ja suomalaisliikkeiden

mainoksia. Musiikki sisältää sekä kansanlauluja että viihdemusiikkia, Tapio Rautavaara ja Mauno Kuusisto ovat laulajista suosituimpia. Aseman suomenkielisistä ohjelmista ovat aikanaan olleet tunnettuja "Kuusamon kuisketta" ja "Halls of Finland", Ukkosen toimittamista erikoisohjelmista mainittakoon "Suomen uutiset" ja "Ennätysten sarja". Ukkonen kertoo että suomenkielisten radio-ohjelmien tulevaisuudennäkymät ovat valoisat, mainostajista on muodostunut jopa jonotuslista. Ohjelma on tunnin pituinen joka sunnuntai klo 10-11 ja sen aikana ehditään soittaa 10 suomalaista levyä. Radiolaki antaa tunnissa 16 minuuttia mainoksia varten, se on 16 mainostajaa minuutin paloina. Kuulijakauntaa lasketaan olevan noin 20.000 henkeä.

Floridan Palm Beachissa radioasema WPBR lähettää sunnuntaisin tunnin pituisen suomenkielisen ohjelman, jonka toimittamisesta vastaa Anna-Liisa Sjöblom. Ohjelma myötäilee muiden suomalaisohjelmien linjoja, erikoisohjelmista mainittakoon "Suomen historia" ja "Nimipäivät". Suomenkielinen lähetys alkaa kuulutuksella "Täällä Anna-Liisa Sjöblom asemalla WPBR Floridan ihanalla kultarannalla...".

Lake Worthissa radioasema WLIZ lähettää sunnuntaisin 15 minuuttia kestäväen helluntaiseurakunnan hartausohjelman. Em. asema on myös suunnitellut aloittavansa jokapäiväiset suomenkieliset uutisohjelmat, mielenkiinto suomenkielisiin lähetyksiin johtuu runsaasta suomalaisasutuksesta. Koska Floridassa ei toistaiseksi ilmesty suomenkielistä sanomalehteä, on radio-ohjelmilla keskeinen tehtävä suomalaissiirtolaisten viihdyttäjänä ja tiedotusvälineenä.

USA:n länsirannikon ainoa suomenkielisiä radio-ohjelmia lähettävä asema on San

USA:n länsirannikon ainoa suomenkielisiä radio-ohjelmia lähettävä asema on San Franciscossa toimiva KQED radioasema.

Aseman kautta lähetetään "Voice of Finland" eli Suomen Ääni - nimistä ohjelmaa, joka jo yli 18 vuotta on ilahduttanut suomalaissiirtolaisia. Ohjelmien toimittajina ovat koko ajan toimineet Helvi ja Rolf Qvist.

"Suomi kutsuu"

Michiganin Marquetissa WLUC- TV - asema lähettää kanavalla kuusi sunnuntaisin suomenkielistä televisio-ohjelmaa tunnin ajan. Ohjelman nimi on "the Finland Calling" eli "Suomi kutsuu". Ohjelma alkoi v. 1962 puolen tunnin pituisena mutta jo pian se muuttui tunnin pituiseksi. Ohjelman alkuunpanijoina toimivat Eugene Sinervo sekä ohjelmien nykyinen isäntä Carl V. Pellonpää.

Ohjelmissa esitetään filmejä Suomesta, haastatellaan suomalaisia matkailijoita tai entisessä kotimaassa vierailleita siirtolaisia sekä esitetään suomalaista musiikkia. Eräät Michiganissa vierailleet suomalaiset kuorot sekä mm. Tapio Rautavaara, Veikko Tuomi, Henry Theel ja Veikko Ahvenainen ovat esiintyneet tässä ohjelmassa. Ohjelmassa tehdään muutoinkin Suomea tunnetuksi toisen ja kolmannen polven siirtolaisille. Viimeiset 10 minuuttia ovat uskonnollista ohjelmaa, tällöin suomea puhuva pastori pitää hartaushetken. Ohjelmassa ovat uutistenlukijoina toimineet mm. Eugene Sinervo, Pirkko Venetjoki- ja Helen M. Keskitalo. Kuten USA:n asemat yleensä, myös WLUC-TV toimii kaupallisella pohjalla. Suomalaisiirtolaisten omistamat liikkeet rahoittavat mainoksillaan "Suomi kutsuu" - ohjelman, uskonnollinen ohjelma sitävästoin rahoitetaan yksittäisten katselijain avustuksilla. Aseman omistaa Post Corporation of Wisconsin-niminen yhtiö. Aseman palveluksessa on n. 50 henkilöä, joista seitsemän suomalaissyntyistä. Koska WLUC - TV on "keskilännen" voimakkaimpia televisio-

asemia voidaan kyseinen ohjelma nähdä laajoilla alueilla Michiganissa, Wisconsinissa sekä Kanadan puolella Ontariossa.

Suomenkieliset ohjelmat Kanadassa

Kanadan Vancouverissa aloitti jokin vuosi sitten pastori Jorma Tuomisto uskonnollis-yhteiskunnalliset suomenkieliset radio-ohjelmat CJVB -aseman kautta. Ohjelma oli poissa eetteristä jokin aikaa mutta Juha Jokinen aloitti ohjelmat uudelleen, ohjelma "Radioviihdettä suomalaisittain - Juha Jokinen eetterissä" radioidaan sunnuntaisin. Ohjelma sisältää uutisia Suomesta, tietoja suomalaisten tapahtumista, suomalaista musiikkia ja mainoksia. Suomenkielisiä lähettyksiä on arvioitu kuuntelevan noin 7.500 henkilöä.

Toinen suomenkielistä ohjelmaa lähettävä kanadalainen radioasema on Albertassa toimiva CJDV, jossa ohjelmia toimittaa Kauko Korvela.

Ontarion alueella Thunder Bayssa televisioasema "Station P" eli Cable Seven, CTNO-TV lähettää suomenkielistä ohjelmaa. Eräs ohjelmasarja oli "Tunnetko Ontarion - Opas suomalaisille" -ohjelmassa, joka oli Ontarion hallituksen kustantama informaatioluonteinen ohjelma kerrottiin siirtolaisille heidän oikeuksistaan ja muutoinkin yritettiin saada heitä tutustumaan uuteen maahan.

Ohjelmat juontavat Margit Vataja ja Riitta Uusitalo, ohjaajana on toiminut Murray Milne.

V. 1976 alussa alkoivat Thunder Bayssa Niils Inkilän tuottamat suomenkieliset televisio-ohjelmat. Ohjelma tulee MacLean & Hunterin kaapelitelevisiossa ja kestää puoli tuntia. Ohjelman nimenä on "Finntime". Tämä ohjelma on ei-kaupallinen ja siihen on toiveita saada maan keskushallituksen tukea. Mikäli rahoitussuunnitelmat toteutuvat, voidaan kuvausryhmät pian lähettää eri puolille Kanadaa selostamaan huomattavampia suomalaisten tilaisuuksia.

Thunder Bayssa lähettää myös CHIC-radioasema sunnuntaisin suomalaisen helluntaiseurakunnan sekä Toronton Suomalaisen Yhdistyneen Seurakunnan ja Luterilaisen Agricola Seurakunnan toimittamat hartaus-ohjelmat. CHIC-aseman suomenkielisistä ohjelmista vastaa nykyisin pastori Leevi Hailkonen. Nämä ohjelmat rahoitetaan lahjoitusvaroin. Ontarion alueella on myös kuultavissa Sault Ste. Mariessa sijaitsevan WSOO-radioaseman suomenkieliset ohjelmat joka sunnuntai.

Suomenkielisiä radio-ohjelmia siirtolaisille lähetti aikanaan noin 20 asemaa, alkupeleistä siirtolaisten kuollessa ei suomenkielisille ohjelmille ole löytynyt jatkajia ja niinpä nykyisin lukumäärä on laskenut puoleen ja ilmeisesti määrä laskenee tästäkin.

Toivottavaa on, että "jenkkiasemien" erikoislaatuiset ohjelmat jatkuisivat, sillä antavathan ne siirtolaisille tietoja vanhan kotimaan tapahtumista sekä toimivat siirtolaisten välisenä yhdyssiteenä.

TIEDOTUKSIA

MAASSAMUUTOPROJEKTIN SEMINAARI 3.3. 1978 TURUSSA

Suomen väestönkehitykselle ominaisia piirteitä ovat viime vuosina olleet syntyvyyden lievä lasku ja maan sisäisen muuttoliikkeen hidastuminen. Myöskin siirtolaisuudessa on ollut havaittavissa hiljentymistä varsinkin viime vuoden loppupuolen luvuissa, johtuen lähinnä Ruotsin heikentyneestä taloudellisesta tilanteesta. Maan sisäinen muuttoliike on hidastunut vuosikymmenen alun huippulukuihin nähden jopa siinä määrin, että monesta aikaisem-

masta muuttovoittoläänistä on tullut muuttotappioläänestä. Muuttoliikkeen pienentyminen on vähentänyt myös kaupunkien aikaisemmin saamaa muuttovoittoa, joka useissa tapauksissa on kääntynyt muuttotappioksi. Mm. näitä kysymyksiä ja tulevaisuuden ongelmia pohdittiin Turussa 3.3. 1978 pidetyssä maassamuuton tutkijoiden seminaarissa, jonka keskeiset teemat julkaistaan Siirtolaisuus-Migration No 2:ssa.

SUOMEN RUOTSIN SIIRTOLAISUUDEN SEMINAARI

4. — 5.5. 1978 TURUSSA

Siirtolaisuusinstituutti järjestää 4-5 touko-kuuta Ruotsin siirtolaisuuden seminaarin Turussa Hotelli Ruissalossa.

Seminaarin tarkoituksena on kiinnittää huomiota siirtolaisuuden merkitykseen Suomen ja Ruotsin yhteiskunnalliselle kehitykselle ja siirtolaiselle itselleen. Seminaari pyrkii julkituomaan tätä tavoitetta palvelevat keskeiset ongelmat Suomesta Ruotsiin suuntautuvassa siirtolaisuudessa. Lisäksi on tarkoitus, että seminaarin tulokset loisivat pohjaa tulevalle tutkimustoiminnalle niin, että tutkimustoiminta mahdollisimman hyvin palvelisi sekä Suomen että Ruotsin etuja ja että sen avulla pystyttäisiin parantamaan siirtolaisten oloja.

SEMINAARI ON AVOIN kaikille asiasta kiinnostuneille. Seminaarin ajoituksessa on pyritty nimenomaan siihen, että mahdollisimman moni ruotsinsuomalainenkin voi osallistua.

Seminaarista aiheutuvat kustannukset osanottajille:

Kahden päivän ohjelma ja yöpyminen 200,-
Kahden päivän ohjelma (ei yöpymistä) 150,-
Yhden päivän ohjelma (ei yöpymistä) 100,-

Seminaarista kiinnostuneet voivat Suomessa ottaa yhteyttä Siirtolaisuusinstituuttiin (Karsarmialue, Rak. 46, 20500 Turku 50) ja Ruotsissa Markku Peuraan (Kungshamra 43 B, 17170 Solna, puh. 08/859326) saadaakseen lopullisen ohjelman ja ilmoittautumiskaavakkeen.

SEMINAARIN OHJELMA

Torstai 4.5. 1978

- klo 12.00 Ilmoittautuminen
 klo 13.00 Seminaarin avaus
 Olavi Koivukangas, Ph. D.
 Siirtolaisuusinstituutti
 klo 13.10 Valtiovallan tervehdys
 Tyovoimaministeri Arvo Aalto
 klo 13.25 Turun kaupungin tervehdys
 Kaupunginjohtaja Väinö J. Leino
 klo 13.30 Siirtolaisuus Ruotsiin ennen toista maailmansotaa
 FT Holger Wester
 klo 13.50 Siirtolaisuus Ruotsiin toisen maailmansodan jälkeen
 FL Altti Majava
 klo 14.20 KESKUSTELUA
 klo 14.50 KAHVITAUKO
 klo 15.10 Suomen siirtolaisuus Ruotsin kannalta
 Departementssekreterare Jonas Widgren Ruotsin työmarkkinaministeriö
 klo 15.30 Siirtolaisuus siirtolaisen itsensä kannalta
 FM Sulo Huovinen
 RSKL:n edustaja
 FRIS:n edustaja
 klo 16.15 KESKUSTELUA
 klo 17.00 PÄIVÄLLINEN
 klo 18.15 Siirtolaisuusinstituutin selvitys tutkimustilanteesta
 Puheenvuorot: VTM Marketta Rytönen, FM Markku Peura, VTM Kaj Andberg
 OPEN SESSION
 klo 20.30 ILLANVIETTO

Perjantai 5.5. 1978

- klo 7.30 Lenkkeily, aamu-uinti, kahviaamiainen
 klo 9.00 Siirtolaisuuspolitiikka
 Siirtolaisasiain neuvottelukunnan pj.
 KESKUSTELUA
 klo 10.00 Siirtolaisuuden vaikutus väestön kehitykseen
 Prof. Tapani Valkonen
 klo 10.30 Kuinka siirtolaisuus vaikuttaa taloudelliseen kasvuun
 Tutkija Kari Hietala
 klo 11.00 Siirtolaisuus työvoimapolitiiselta kannalta
 Vt.neuv. virkam. Juhani Lönnroth
 klo 11.30 KESKUSTELUA
 klo 12.15 LOUNAS
 klo 13.15 Ruotsinsuomalaisten kieliongelmat
 FL Tove Skutnabb-Kangas
 klo 13.35 Ruotsinsuomalaisten elinolosuhteet
 FK Tarja Leiniö
 klo 14.00 Puheenvuoro: Prof. Osmo Hormia
 klo 14.10 Ruotsinsuomalaisten terveydelliset ongelmat
 Ap. lääkäri Mauri Johansson
 klo 14.30 KESKUSTELUA
 klo 15.00 KAHVITAUKO
 klo 15.20 Suomi-kuvan säilyminen
 YL Taisto Hujanen
 klo 15.40 Paluumuuton ehdot, suunta ja seuraukset
 VTL Jouko Lind
 klo 16.00 KESKUSTELUA
 klo 16.15 Yhteenveto tulevasta tutkimustarpeesta
 Seminaarityöryhmä
 klo 16.30 Seminaarin päätöspanat
 Prof. Vilho Niitemaa
 Siirtolaisuusinstituutti

Seminaariin otetaan rajoitettu määrä osanottajia ilmoittautumisjärjestyksessä.
 Ilmoittautuminen päättyy 10.4. 1978.

VÄESTÖKONFERENSSI 28.8. — 1.9. 1978 HELSINGISSÄ

Taloudellisten ja väestöllisten tekijöiden vuorovaikutus ja odotettavissa olevat muutokset joutuvat yksityiskohtaisen tarkastelun kohteeksi ensi kesänä kansainvälisellä tasolla Helsingissä Dipolissa järjestettävässä viisipäiväisessä konferenssissa Conference "on Economic and Demographic Change: Issues for the 1980's." Järjestelyistä vastaa väestöntutkimuksen kansainvälinen liitto, International Union for the Scientific Study of Population, joka on toiminut vuodesta 1928 ja johon tällä hetkellä kuuluu pitkälti toista tuhatta yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa työskentelevää tiedemiestä. Konferenssin suomalaisina isäntinä ovat Väestöliiton Väestöntutkimuslaitos, Tilastokeskus ja Suomen Väestötieteen yhdistys. Yleismaailmallisen taloudellisen tilanteen huomioon ottaen erittäin ajankohtaiseen konferenssiaiheeseen tullaan paneutumaan uusimpien käytettävissä olevien tutkimustulosten pohjalta laaja-alaisesti. Yleisistuntoja on kolme ja erityisistuntoja viisitoista, joiden aikana kuullaan kaikkiaan kuutisenkymmentä esitelmää, joihin jokaiseen

liittyy valmisteltuja puheenvuoroja. Konferenssiohjelmassa on lisäksi joukko epävirallisia istuntoja.

Yleisistunnoissa tarkastellaan väestöä, voimavaroja ja ympäristöä, kansainvälistä talousjärjestelmää sekä pitkän aikavälin taloudellista ja väestöllistä kehitystä. Erityisistunnoissa ovat esillä väestönkasvuun ja -rakenteeseen liittyvät taloudelliset muutokset, ja maaseudun taloudellis-väestölliset vuorovaikutussuhteet ja niiden seurannaisilmiöt sekä kotitalouksien päätöksenteon vaikutukset.

Myös siirtolaisuuteen liittyvät taloudelliset tekijät ja niiden vaikutukset sekä siirtolaisia luovuttavassa että niitä vastaanottavassa maassa tulevat olemaan esillä konferenssissa.

Väestökongresssia valmistelevan kansainvälisen järjestelykomitean puheenjohtajana on VTT Aarno Strömmer.

Kongresssiohjelmia, ilmoittautumislomakkeita ja lisätietoja: Aimo Pulkkinen, Väestöntutkimuslaitos, Kalevankatu 16, 00100 Helsinki 10, puh. 607 416.

SIIRTOLAISUUSBIBLIOGRAFIA ILMESTYNYT

Siirtolaisuusinstituutti on perustamisestaan lähtien (1974) kerännyt tietoja siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvästä tutkimuskirjallisuudesta. Täältä pohjalta on nyt ilmestynyt 226 sivuinen *Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia*. Painopiste on määrällisesti historian puolella, mutta myös parin viime vuosikymmenen aikana tapahtunut suomalaisten maasta- ja maassamuutto muodostavat tärkeän osan tässä yhteiskuntamme väestön muuttoliikkeitä kuvaavaa tutkimuskirjallisuutta esittelevässä julkaisussa. Bibliografian alussa kartoitetaan siirtolaisuuden tutkimuksen kannalta tärkeimmät primääriaineistolähteet ja siirtolaisuus- ja muuttoliiketilastot. Toinen luku käsittää aihealaa koskevan bibliografisen kirjallisuuden. Kolmanteen lukuun on koottu siirtolaisuutta ja muuttoliikettä yleisluonteisesti käsittelevää kirjallisuutta, mutta joukossa on myös teorioita ja tutkimusmetodeja esittelevää aineistoa. Neljäs luku käsittelee muuttajien lähtöalueita. Tämän jälkeen varsinainen siirtolaisuutta koskeva aineisto on jaoteltu määrittäimittäin. Keskeisimmät ovat Ruotsiin, Amerikkaan ja Australiaan muuttoa esittelevää kirjallisuutta sisältävät luvut. Lopussa on luettelo parhaillaan käynnissä olevista tutkimuksista sekä tekijähakemisto. Bibliografian hinta on 50 mk nidottuna ja sidottuna 70 mk. Koska painos on pieni, pyydetään bibliografiasta kiinnostuneita tilaamaan mainiten samalla halutaanko sidottu- vai

nidottu painos, mahdollisimman pian osoitteella:

Siirtolaisuusinstituutti
Rak. 46 Kasarmialue
20500 Turku 50, Finland
puh. 921 - 17538

Migrationsinstitutet har gett ut en bibliografi rörande finländsk emigration och flyttningsrörelse (Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia). Volymen som omfattar 226 sidor innehåller även en förteckning över pågående forskning. Pris: bd. 70 Fmk, häftad 50 Fmk. Bibliografien kan beställas från:

Migrationsinstitutet
Kasarmialue, rak. 46
20500 Turku 50
Finland

Migration Institute has published a bibliography on Finnish emigration and internal migration (Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia). The volume consists of 226 pages and includes even a list of researches in progress. Price: 50 Fmk, clothbound 70 Fmk. Bibliography can be subscribed for from:

Migration Institute
Kasarmialue, rak. 46
20500 Turku 50
Finland

KIRJALLISUUS

Kjell Herberts, Borta bra men hemma bäst? En studie av återflyttare i Närpes, Svenska Litteratursällskapet i Finland, nämnd för samhällsforskning, Forskningsrapporter Nr 28, 1977, s. 81.

Ruotsista Suomeen suuntautuvaa paluumuuttoa on tutkittu toistaiseksi varsin vähän. Ruotsissa asiaa on tutkinut Lars-Erik Borgegård, joka on selvittänyt Ruotsissa oleskelun pituutta ja sitä, kuinka suuri osa suomalaisista siirtolaisista palaa takaisin kotimaahansa. Työvoimaministeriön siirtolaisuustutkimussarjassa on ilmestynyt tähän saakka laajin paluumuuttoa koskeva tutkimus; Sirkka-Liisa Heikkisen "Ruotsista palanneet", jossa on selvitetty palaajien Ruotsiin muuton syitä, olosuhteita Suomessa ennen maastamuuttoa, Ruotsissa ja paluun jälkeen Suomessa sekä paluun syitä. Samassa sarjassa tulee ilmestymään piakkoin myös Jouko Lindin tutkimus ruotsinsuomalaisten paluualttiudesta ja paluun esteistä. Eri yliopistoissa on tehty myös joitakin paluumuuttoon liittyviä opinnäytetöitä mm. Ulla Siltala ja Ulla Väärtäjä. Käynnissä olevista paluumuuttotutkimuksista mainittakoon fil. lis. Keijo Virtasen palavaa suomalaista kaukosiirtolaisuutta käsittelevä väitöskirjatyo. Alueellisena tutkimuksena on tarkasteltu Porvooseen ja sen ympäristöön suuntautuvaa paluumuuttoa.

Myös nyt käsillä oleva tutkimus on alueellinen, se kasittelee Närpiön kuntaan Ruotsista palanneita, mutta se on siinä mielessä mielenkiintoinen laajemmaltikin, että tutkimuspopulaatio on suomenruotsalainen. Tutkimus suoritettiin vuonna 1972 SLS:n ja työvoimaministeriön muuttotutkimuksen yhteydessä ja sen tarkoituksena on selvittää yksilötasolla paluumuuttajien piirteitä ja niissä havaittavia eroja paikallaanpysyneisiin, maastamuuton ja paluumuuton syitä ja myös olosuhteita Ruotsissa. Pyrkimyksenä on ollut verrata saatuja tuloksia suomalaisista palaajista saatuihin tuloksiin. Vertailussa on käytetty hyväksi pääasiassa Heikkisen tutkimusta.

Koko tutkimuspopulaatiosta (512 haastateltua) 23 % eli 120 henkeä oli ollut Ruotsissa vähintään kolme kuukautta. Närpiöläiset ovatkin olleet hyvin paluualtista väestöstä, sillä heidän paluuprosenttinsa ajanjaksona 1940-1971 oli 18,7 %. Herbertsin tarkastelu alkaa sodan jälkeen palanneista, mikä tietenkin on rajoittava tekijä teh-

täessä vertailuja muihin tutkimuksiin, joissa ajallinen ulottuvuus ei ole niin suuri. Aikaero saattaa aiheuttaa myös muistivirheistä johtuvia epätarkkuuksia.

Närpiöläisistä paluumuuttajista yli puolet oli alle 25-vuotiaita Ruotsiin muuttohetkellä. Samoin yli puolet Närpiöön palanneista oli lähtenyt suoraan sieftä Ruotsiin ja myös palannut sinne suoraan, asumatta muualla välillä. Tämä tukee sitä olettamusta, että paluumuutto suuntautuu pääasiassa lähtöalueelle.

Ruotsissa oleskelun pituudessa oli havaittavissa eroja suomenkielisiin verrattuna, sillä lyhyen ajan (3-6 kk) olleita ja taas vastaavasti yli viisi vuotta Ruotsissa oleskelleita oli närpiöläisissä enemmän. Tätä on selvitetty sillä, että heidän on muita suomalaisia helpompi muuttaa, koska etäisyys on lyhyt, kielivaikeudet vähäisiä ja tästä johtuen myös kontaktit Ruotsiin ja siellä asuviin ystäviin paremmat kuin keskiverto suomalaisella, jonka oletetaan lähtevän pidemmän harkinnan jälkeen ja lopullisemmin. Samoilla perusteilla selitetään sekä lyhyen että pitkän ajan oleskeluja. Myös suomenruotsalainen paluumuuttaja on useammin mies kuin nainen ja naimaton useammin kuin naimisissa oleva. Närpiöläisistä oli Ruotsissa solminut avioliiton joka kymmenes, mikä on huomattavasti enemmän kuin vastaava luku suomenkielisten keskuudessa. Tietenkin kielivaikeuksien vähäisyys on selittävänä tekijänä, vaikka varsin usein mentiinkin naimisiin närpiöläisen kanssa.

Ruotsiin muuton syinä hallitsivat taloudelliset seikat ja näin Suomen työntekijöillä oletettiin olevan suurempi vaikutus kuin Ruotsin vedolla. Psykologiset syyt olivat yleisempiä närpiöläisillä kuin esim. Tissarin tutkimusjoukossa, sillä monet muuttivat suorastaan muuttoperinteen vaikutuksesta; oli sosiaalisesti hyväksytympi, jos oli oleskellut Ruotsissa. Närpiöhän on perinteisesti ollut voimakasta muuttoaluetta. Tässä siis on huomattavissa eroa suomenkielisiin verrattuna, joskin yleisesti muuton syissä ei ollut suuria eroja.

Suomenruotsalaisetkin kokivat Ruotsissa kontakti- ja vapaa-ajanviettovaikeuksia ja koti-ikävää. Useampi kuin joka kymmenes koki, ettei häntä hyväksytty, koska hän oli ulkomaalainen. Tulos tuntuu tutkijastakin oudolta, koska kyseessä on ruotsia puhuvat henkilöt.

Närpiöläisten paluun syyt olivat heterogeenisempiä kuin muuton syyt. Suuremman syyryhmän muodostivat siteet kotiseutuun ja perhesyyt. Monelle nuorelle miehelle Ruotsissa oloaika oli väliaiketta, sillä Suomeen palattiin kun kotitalan haltuunotto oli mahdollista. Näin siis Suomen vetotekijöillä oli paluussa suurempi merkitys kuin Ruotsin työntekijöillä.

Ruotsista palattuaan noin 2/3 ei ollut harkinnut ulkomaille muuttoa; määrä on lähes sama kuin paikallaan pysyneillä. Kuitenkin Ruotsissa olo oli vaikuttanut suhtautumiseen maastamuuttoon. Siirtolaisina olleet olivat jonkin verran myönteisempiä siirtolaisuutta kohtaan kuin paikallaan pysyneet.

Tutkimuksen pahimpana rajoittavana tekijänä on pidettävä otoksen pienuutta (120 palaajaa) ja Herberts on kiinnittänyt päähuomion usein yli puoli vuotta Ruotsissa oleisiin, joita oli vain 88. Ristiintaulukointaja ei ole käytetty juuri olleenaan ja näin paljon mielenkiintoista tietoa on jäänyt saamatta. On kuitenkin huomattava, että tuolloin luokkafrekvenssit olisivat jääneet kovin pieneksi ja johtopaatojen tekeminen olisi ollut arveluttavaa. Liian vähän on ehkä kiinnitetty huomiota myös tutkimuksen ajalliseen ulottuvuuteen. Joku on palannut heti sodan jälelle ja joku toinen vasta vuonna 1970, mutta näiden välisiä mahdollisia eroja ei ole otettu huomioon vaan joukkoa on käsitelty homogeenisena tassa suhteessa. Myös jotkut taulukot ovat varkeasti tulkittavia joko asetelmansa takia tai sitten siksi, että on käytetty absoluuttisia lukuja suhteellisten sijasta. Olisi ehkä ollut hyvä tässä tapauksessa käyttää absoluuttisia ja prosenttilukuja rinnakkain.

Kuitenkin Herbertsin työtä on pidettävä hyvänä päänavauksena tarkasteltaessa suomenruotsalaisia maastamuuttajia, etenkin paluumuuton suhteen ja pyrittäessä selvittämään heidän ja suomenkielisen väestön eroja muuttokäyttäytymisessä.

Arja Munter

Carl Ross, *The Finn Factor in American Labor, Culture and Society. Introduction by Rudolph Vecoli. New York Mills, Minn. 1977.*

Toisen polven amerikansuomalaisen Carl Rossin kirjoittama ja minnesotalaisen Parta Printersin kustantama teos on viimeisin uutuus amerikansuomalaisia käsittelevän kirjallisuuden yhä laajenevassa joukossa. Kirjan kirjoittaja on "maailkkohistorioitsija", ja teos on osoitus hänen vuosia kestäneestä amerikansuomalaisten historian harrastuksestaan.

The Finn Factor on oikeastaan amerikansuomalaisten koko historian sisältävä esitys tarkasteltuna tietystä näkökulmasta: kirjoittaja on itse toisen polven amerikansuomalainen ja painopiste on amerikansuomalaisen työväenliikkeen värikkäissä vaiheissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että muu amerikansuomalainen yhteisö olisi jäänyt tarkastelun ulkopuolelle. Päinvastoin voidaan todeta, että esimerkiksi amerikansuomalainen kirkko ja räittäiliike saavat huomattavan osuuden kirjassa.

Teoksessa siis luodaan yleiskatsaus amerikansuomalaisten vaiheisiin. Tätä pyrkimystä osoittaa jo sekin, että kirja aloittaa perinteitä noudattaen Delawaren suomalaisista ja ajallisesti jatkuu aina toisen maailmansodan aikoihin. Ensiksi mainitusta aiheesta ei tekijä ole löytänyt mitään uutta, kuten olettaa voikin ja koko asian käsitteilyyn ottaminen tuntuukin käytännössä pidennetyiltä esipuheelta, jonka hyöty tämänkaltaisesa teoksessa on kyseenalainen. Sen sijaan ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisen ajan tarkastelu on koko teoksen parhaita osia ja on tärkeää jo amerikansuomalaisten historian kokonaiskuvan saamiseksi, koska varsinkin toisen polven siirtolaisten kokemukset ovat jääneet paljolti tutkimatta. Ross tarkastelee paljolti omien kokemustensa perusteella amerikansuomalaisten assimiloitumista ja asettuu kannattamaan nykyisin Yhdysvalloissa laajalle levinnyttä käsitystä siitä, että koko amerikkalainen yhteiskunta on tietynlainen kulttuurimosaiikki eikä Yhdysvallat siis ole täydellinen kansojen sulatusuuni.

Kirjassaan Ross tuo esille muutampia muitakin näkökohtia, jotka ansaitsevat tulla perusteellisesti tutkituksi amerikansuomalaisten historiaa kirjoitettaessa. Niinpä amerikansuomalaisten naisten osuuteen ei tähän asti ole juuri kiinnitetty huomiota toisaalta naisten aseman parantamiseen kohdistuvien pyrkimysten osalta ja toisaalta siihen suureen merkitykseen, mikä heillä oli perhesiteiden ja kulttuuriperinteen ylläpitäjinä.

Lisäksi kirjoittaja kiinnittää huomionsa ensimmäistä maailmansotaa edeltävään ja välittömästi sitä seuraavaan aikakauteen, joka oli ehkäpä värikkäintä amerikansuomalaisten historiassa. Tällöin hän tarkastelee erityisesti nk. lojalisuus-kysymystä: esimerkiksi miten sadat amerikansuomalaiset asevelvollisuusikäiset miehet pakenivat metsiin tai Kanadan puolelle välttääkseen armeijan ja miten tämä oli myös seurausta yleisestä asiasta koskevasta epätietoisuudesta sekä kansallisuutta koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien hämähäydydestä.

Mitään uutta ja mullistavaa lähdemateriaalia ei Ross ole käyttänyt, mutta hän on onnistunut luomaan varsin hyvän kokonaisuuden kiinnittämällä huomionsa pääasiassa tiettyihin amerikansuomalaisen yhteisön piirteisiin. Kirjan

suhteellisen runsaat lähdeviitteet on sijoitettu loppuun, eivätkä ne siten häiritse lukemista. Kirjoittajan "maallikkohistorioitsijan" piirteet näkyvät lähinnä siinä, että erilaisten suomenkielisten nimien oikeinkirjoitus jättää paljonkin toivomisen varaa. Lähdeviitteiden merkintä olisi muutenkin voinut olla huolellisempaa.

Kaiken kaikkiaan Carl Rossin teos puolustaa hyvin paikkaansa amerikansuomalaisia käsittelevässä kirjallisuudessa ja on uusine mielenkiintoisine kiinnekohtineen suositeltavaa lukemista. Samalla se on osoitus kirjoittajan hyvästä tyyliästä.

Auvo Kostiainen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

SIIRTOLAISUUTTA JA MAASSAMUUTTOA KÄSITTELEVIÄ:

Flyttningar till och från Stockholms län. Återflyttning 1968-1973. Sthlms läns planeringskontor, Rapport 1977:2. Sthlm 1977. 72 s.

Migration between Stockholm county and foreign countries. Sthlms läns planeringskontor. Sthlm 1977. 18 s. (mon.)

Yugoslavian Centre for Migration, Making use of foreign aid for the development of emigration areas. Zagreb 1977. 11 s. (mon.)

BAUCIC, Ivo, Regional differences in Yugoslav external migration. Zagreb 1976. 26 s. (mon.)

BAUCIC, Ivo, International migrations as a negative factor for European Economic Integration. Zagreb 1977. 12 s. (mon.) Eripainoksena julkaistu saksaksi: Europäische Rundschau 4/75: Internationale Migration ein Negativfaktor bei der wirtschaftlichen Integration. 10 s.

BAUCIC, Ivo, Social aspects of external migration of the workers and the Yugoslav experience in the social protection of migrants. Zagreb 1975. 40 s. (mon.)

BAUCIC, Ivo, Children of migrant workers in Croatian schools. Zagreb 1977. 13 s. (mon.)

BAUCIC, Ivo, Die jugoslawische Auswanderung im Lichte des Nord-Süd - Konflikts. Zagreb 1977. Eripainos. 17 s.

Elinolosuhteet 1950-1975. Tilastotietoja suomalaisten elämisen laadusta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Tilastokeskus. Tilastollisia tiedonantoja No 58. Helsinki 1977. 228 s.

ENGLE, Eloise, The Finns in America. (In the IN AMERICA series.) Minneapolis, Minnesota 1977. 112 s.

HAKAMÄKI, Simo, Maaseudulle suuntautuva muuttoliike. Jyväskylän yliop. yht. k. polit. lait. lisensiaattitutkielma. Jyväskylä 1972. 178 s. (mon.)

HAMBERG, Eva M., Studier i internationell migration. Sthlm 1976. 118 s.

HERBERTS, Kjell, Borta bra men hemma bäst? En studie av återflyttare i Närpes. SLS forskningsrapporter Nr 28. Åbo 1977. 89 s. (mon.)

HUUHTANEN, Pekka, Muuttajan muotokuva ja sopeutuminen. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto, Monistettuja tutkimuksia 11. Helsinki 1975. 230 s. (mon.)

HUUHTANEN, Pekka, Nuoren maassamuuttajan ammatinvalinta- ja työtilanne sekä työvoimapolvelujen käyttö. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto. Helsinki 1977. 57 s.

- Immigrant pupils and immigrant teaching in Sweden. Promemorior från SCB 1977:12. Örebro 1977. 28 s.
- ROSS, Carl, The Finn factor in American labor, culture and society. New York Mills, Minnesota 1977. 220 s.
- SKUTNABB-KANGAS, Tove, Semilingualism, cultural assimilation and structural incorporation, the case of Finnish immigrant children in Sweden. H Y pohjoismaisen filologian laitos. Helsinki 1977. 21 s. (mon.)

Muuta kirjallisuutta:

- Bibliography of McGill northern research 1887-1975. Montreal, Quebec 1977. 93 s.
- BUHLER, Waldemar, Valtuutus kuntalaisilta. Ta Y, väitöskirja. Tampere 1977. 343 s.
- The ethnic frontier, ed. by M. G. Holli & P. A. Jones. Grand Rapids, Michigan 1977. 422 s.
- LEPPÄ, S., TELIMAA, S. & TURUNEN, M., Oikeudellisen informaation välitysmekanismeista Suomessa. Oik. pol. tutk. lait. julk. 25. Helsinki 1977. 109 s.
- Pohjois-Suomea koskevia julkaisuja. UDK:n mukainen luettelo. O Y Pohjois-Suomen tutkimuslaitos. Sarja C No 9. Oulu 1977. 327 s. (mon.)
- TAPIO, Markku, Suomen elinkeinorakenteen kehitys ja sen heijastusvaikutukset työmarkkinoilla. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto. Helsinki 1977. 336 s.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA 1978

Ministeriöt

Opetusministeriö
Työvoimaministeriö
Ulkoasiainministeriö

Varsinainen jäsen

Ap.os.pääll. Pirkko Mela
Os.pääll. Heikki Salovaara
Toim.pääll. Anders Huldén

Varajäsen

Kultt.siht. Raija Kallinen
Vs.tutkija Harri Kukkonen
Tied.siht. Ritva-Liisa Elomaa

Julkiset yhteisöt

Turun kaupunki

Ap.kaup.joht. Johannes Koikkalainen

Kaup.siht. Paavo Mäkinen

Korkeakoulut

Helsingin yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Oulun yliopisto
Tampereen yliopisto
Turun yliopisto
Åbo Akademi

Prof. Pertti Virtaranta
Prof. Mauno Jokipii
Prof. Uuno Varjo
Vt.prof. Olli Kultalahti
Prof. Terho Pulkkinen
Prof. Bill Widén

Prof. Yrjö Blomstedt
Ap.prof. Erkki Lehtinen
Prof. Kyösti Julku
Yliopett. Matti Kaasinen
FT Jorma Kytömäki
Prof. Sune Jungar

Vapaat yhteisöt ja järjestöt yms.

Kirkon ulkomaanasiain toimikunta

Toht. Ahti Auranen

Kirkkoherra Päivö Tarjamo

Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Kanslianeuvos Pekka Heimo

Prof. Ole Wasz-Höckert

Pohjois-Karjalan yliopistoseura

Dos. Veijo Saloheimo

Pohjola-Norden Yhdistys r.y.

Kaup. joht. Tuure Salo

Joht. Ahti Fredriksson

Seutusunnittelun Keskusliitto

Arkkitehti Raimo Narjus

Tutk.siht. Timo Sinisalo

Suomalaisuuden Liitto

Pääsiht. Pentti Palmu

Yht.kand. Jurkka Linna

Suomen Nuorison Liitto

Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin

Toim. Matti Jussila

Suomi-Amerikka Yhd. Liitto

Kouluneuvos Jussi Saukkonen

Toim.joht. Lars Nystén

Suomi-Seura r.y.

Prof. Jorma Pohjanpalo

Os.pääll. Osmo Kalliala

Svenska Finlands Folktingsfullmäktige

Prof. Harald Teir

Lis. Roger Broo

Turun yliopistosäätiö

FM Eero Numerla

Teoll.neuvos Veikko Valavaara

Unioni Naisasialiitto Suomessa

Varatuomari Eva-Brita Björklund

Maist. Karmela Bélinki

Varsinais-Suomen Maakuntaliitto

Toim.joht. Perttu Koillinen

Jaostosiht. Kauno Lehto

Väestöliitto

VTT Aarno Strömmer

Toim.joht. Jouko Hulkko

Ruotsissa olevat

Immigrant-Institutet (Borås)

Toim. Osmo Vatanen

Annikki Nikula-Benito

Ruotsin Suomalaisseurojen

Keskusliitto

Aessori Arvo Yläräkköla

Maist. Markku Peura

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1: Olavi Koivukangas,
Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen (Finnish Migration to Australia since World War II). Kokkola 1975. s. 262.
- A 2: Pertti Virtaranta,
Tutkimus amerikansuomesta, osa I (A Study on the Finnish Language in America, Part I) (painossa – in print).
- A 3: Maija-Liisa Kalhama (toim.),
Ulko-suomalaisuuskongressin 27.-28.6. 1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä 24.6.-3.7. 1975. Turku 1975. s. 104.
- A 4: Olavi Koivukangas, Raimo Narjus, Kakari Sivula (toim.),
Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalon kongressi-hotelli, Turku 20.-21.11. 1975. Vaasa 1976. s. 186.
- A 5: Evä Jäykkä, Maija-Liisa Kalhama (toim.),
USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin esitelmät ja tuntisuunnitelmat. Ruissalon kongressi-hotelli, Turku 2.-3.6. 1976. Vaasa 1977. s. 148.
- A 6: Taru Sundstén,
Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-39 (Finnish-American workers' theater and drama-literature 1900-39). Vaasa 1977. s. 104.
- B 1: Bill Widen,
Korpobor i Amerika (Emigrants from Korpo in America). Åbo 1975. s. 197.
- B 2: Holger Wester,
Innovationer i befolkningsrörligheten... En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Stockholm 1977. s. 221.
- C 1: Reino Kero,
Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Vammala 1974. s. 260.
- C 2: Olavi Koivukangas,
Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II. Kokkola 1974. s. 333.
- C 3: Michael G. Karni, Matti E. Kaups, Douglas J. Ollila Jr. (eds.)
The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975. s. 232.
- C 4: Kostiaainen, Auvo,
The Forging of Finnish-American Communism 1917-1924. A Study in Ethnic Radicalism. Turku 1978, in print.
Viljo Niitemaa, Jussi Saukkonen, Tauri Aaltio, Olavi Koivukangas (eds.),
Old Friends – Strong Ties, the Finnish Contribution to the Growth of the USA (USA:n 200-vuotisjuhlakirja). Vaasa 1976. s. 349.

Julkaisuja saa tilata osoitteella:

Siirtolaisuusinstituutti
Rak. 46, Kasarmialue
20500 Turku 50, Finland
921 - 17 536